1 / 2013

KOMPOSITIO

Suomen Säveltäjät ry:n jäsenlehti

Toukokuu 2013

KOMPOSITIO 1 / 2013

Suomen Säveltäjät ry:n jäsenlehti

Julkaisija
Suomen Säveltäjät ry
Runeberginkatu 15 A 11
00100 Helsinki
www.composers.fi
Puh. 09-44 55 89
Fax 09-44 01 81

Päätoimittaja
Jari Eskola

Toimitussihteeri
Pauliina Vuorinen

Suomen Säveltäjät ry:n johtokunta
Tapio Tuomela (puheenjohtaja)
Antti Auvinen (varapuheenjohtaja)
Markus Fagerrud
Veli-Matti Puumala
Johan Tallgren
Riikka Talvitie
Olli Virtaperko

Taitto
Kanava.to

Kansikuva
Sinivuokkoja vain. KUVA: SUSANNA RAUNIO.

•

Sisällys

02 Pääkirjoitus
03 Ulla Pohjannoro: Intuition hämärä hohde?
08 Mihin orkesteri tarvitsee säveltäjää
11 Emma Kerr, Boosey & Hawkes'n säveltäjäpromootio
13 Uudet jäsenet: Anna Huuskonen
14 Vuosikokous
15 Teoston verokysely
16 Ojasta allikkoon
17 MES
18 Taike-tapaaminen
19 kulttuuriministerin kyselytunti
19 Music Finland -uutiset
20 Armas Launiksen tekijänoikeudet Suomen Säveltäjät ry:lle
21 Teoston teosilmoitukset
21 Vikan
22 Urkusävellyskilpailu
22 Suosio 150 call for scores
23 Kantaesitykset
26 Onnittelemme
26 Madetoja-rahasto
27 kevään kalenteri

ISSN 1799-8433
ISSN 1799-8441 (pdf)

LAPSET SÄVELTÄVÄT

Suomen huono menestys hiihdon MM-kisoissa sai urheilujohtajat valittamaan, että perinteiset yksilöurheilun lajit menettävät parhaat lahjakkuudet jääkiekolle. Se on seurausta elämäntavan ja arvojen muutoksesta. Enää ei hiihdetä kouluun, ja suosituimpien joukkuelajien muututtua liiketoiminnaksi monella juniorilla siintää ammattilaisurheilijan ura mielessä.

Miten on musiikissa? Klassisen musiikin arvostus on rapautunut, ja perheitten sitoutuminen lasten soittoharrastukseen ei ole entisellään. Lasten työrauha kärsii kännykän ja Facebookin paineessa. Soiton harrastajan on yhä vaikeampi saada kasaan minkä tahansa instrumentin – olkoon se sitten viulu tai jalkapallo – teknisessa hallinnassa tarvittavaa 10.000 harrastustuntia. (Luku on karkea yleistys siitä, paljonko aikaa eri lajien huipputaitajat ovat lajinsa perustekniikan kehittämiseen tarvinneet.) Onneksi vähemmälläkin pääsee nauttimaan esimerkiksi yhtyesoitosta ja -laulusta, jolla erään lukemani tutkimuksen mukaan on keskeinen osuus nuoren musiikinharrastajan motivoitumisessa. Mutta suoranaisen oikotien onneen näyttäisi tarjoavan tietokone, jolla musisoidessa ei välttämättä tarvitse käyttää aikaa edes nuottien opiskeluun.

Oman musiikin tekeminen – tietokoneella tai ilman – antaa mielestäni lapselle hyvän motiivin kehittää nuotinluku- ja kirjoitustaitoaan, ja musiikin perusteitten opiskeluun löytyy uusi näkökulma. Nälkä kasvaa syödessä, musiikin kuuntelu monipuolistuu, ja tuloksena saattaa lopulta olla kriittisempi ja moniarvoisempi kuulija tai musiikin aktiiviharrastaja. Lukemani brittitutkimus osoitti, että varhaisteinien musiikinkulutuksen laumasieluisuus vähenee myöhemmässä teini-iässä, jolloin kuuntelutottumukset eriytyvät ja identiteettiä haetaan marginaalisemmistakin musiikeista. Uusi musiikki on yksi niistä, erityisesti undergroundin eri lajit, joihin osan nykymusiikistakin voidaan katsoa lukeutuvan. (Tosin Euroviisujen karsinta on vastikään ominut "uusi musiikki" -käsitteen omaan käyttöönsä!).

Peruskoulun tuntijakouudistus on tuomassa koulujen musiikinopetukselle lisätunteja, ja niitä olisi hyvin mahdollista käyttää soittamiseen ja musiikin tekemiseen joko koulussa tai yhteistyössä musiikkiopistojen kanssa, jos opettajien täydennyskoulutuksesta pidetään samalla huolta. Sen järjestäminen on juuri nyt esillä Teoston Pumppu-hankkeen perusopetustyöryhmässä. Tekeillä oleva musiikkioppilaitosten opetussuunnitelman uudistus voi tuoda musiikin perusteitten opetukseen liikkumatilaa, jota voisi käyttää myös sävellyksen ja satsin alkeisopetukseen.

Lasten kulttuuriharrastuksesta ja uudesta yleisöstä huolehtiminen tulee sitä tärkeämmäksi, mitä riskialttiimmaksi rahoituspohjamme muuttuu. Se nähtiin Englannissa **Margaret Thatcherin** aikana, jolloin valtion toimintoja yksityistettiin ja sen rahoitusvastuuta kulttuuripalveluista pienennettiin. Saksojen yhdistyessä nähtiin samanlainen kehitys, ja monet sikäläiset orkesterit pitävät uuden yleisön kasvatusta toiminnan jatkuvuuden henkivakuutuksena.

Tie päättäjien sydämiin kulkee heidän lastensa kautta. Suomessakin koetut Kuule, minä sävellän -projektit ovat tästä erinomainen esimerkki.

Uuden yleisöpohjan rakentaminen näkyy myös yhdistyksemme toiminnassa tänä vuonna. Toimintasuunnitelmassamme mainitut ITU-hanke, New:Aud ja European Composers' Forumin Composer in Education Database ovat kaikki tavallaan saman teeman variaatioita.

Kevätkokouksessa 3.5. keskustellaan puolestaan Konserttikeskuksen kanssa aiheesta "Säveltäjä koulussa". Kauas on menty niistä ajoista, joilloin Usko Meriläinen kuunneltuaan seminaarissamme aikansa puhetta sävellyksen opetuksen tulosta musiikkiopistoon jyrähti:

" Kun minä kuuntelin tuota puhetta, niin minuun meni piru, ja minä ajattelin, että jos joku haluaa säveltäjäksi, niin sen tielle on kasattava niin paljon kiviä kuin mahdollista. Jos se niistä selviää, niin sitten siitä on säveltäjäksi."

Tapio Tuomela

Ulla Pohjannoro

INTUITION HÄMÄRÄ HOHDE

1 Miten tutkia taiteellista prosessia, säveltäjän mielen sisäisiä liikkeitä? IGOR STRAVINSKY ei rohkaise tutkijaa todetessaan kuuluisissa Norton-luennoissaan Harvardissa 1939:

Luovan tapahtuman tutkiminen on hyvin vaikeata. Sitä on mahdotonta tarkkailla ulkoa käsin. On turhaa yrittää seurata sen kehittymisen eri vaiheita toisessa ihmisessä. (Stravinsky, [1968/1962], 52.)

STRAVINSKYLLE säveltäminen oli tunnetusti pitkälti teknisen osaamisen tuottamaa ja itse asetettujen sääntöjen rajoittamaa rationaalista ajattelua, jonka tuotokset eivät ilmaise mitään itsensä ulkopuolista (emt., 65–67; STRAVINSKY [1962/1936], 53–54). Toisaalta muissa yhteyksissä STRAVINSKY toi esiin musiikin transsendentaalista, inspiraatioon ja tunteisiin liittyvää alkuperää. Sävellystyön käsityömäisen aherruksen taustalla oleva voima näyttäisi lopulta hänellekin olevan ainakin osin jotain selittämätöntä (STRAVINSKY [1968/1962], 130; STRAVINSKY & CRAFT [2009/1959], 101). STRAVINSKYN käsitysten ristiriitaisuus ja ylipäätänsä säveltäjien erilaiset selitykset sävellystyön taustalla olevista prosesseista herättävät kysymyksiä: Mitä, jos säveltämisen heikosti tietoisuudelle avautuvat toiminnot selitetään pois järkiperäistämällä, tai vaihtoehtoisesti verhoamalla ne salaperäisyyden varjoon? Mitä, jos säveltäjä vaikenee siitä, mistä ei osaa tai halua puhua?

2 Tarkemmassa tarkastelussa huomaamme, kuinka aivan tavalliseen arkielämään kuuluu toimintaa, jonka taustalla oleva tieto ei ole välittömän tietoisuutemme käsiteltävissä. Oivallamme, kuinka paljon tekemisistämme tapahtuu täysin automaattisesti, kuinka paljon tiedämme, vaikka emme tajua tietävämme. Taiteellisessa työssä ei-tietoisen puolen odotetaan olevan merkittävä. Ei siis olekaan kovin ihmeellistä, että säveltämistä selitetään eri tavoin, että säveltäjien tapa suhtautua työhönsä ja selittää sitä vaihtelee.

Ihmisen mahdollisuuksia tavoittaa toiminnan taustalla olevaa ajattelua rajoittaa siten puutteellinen kyky hahmottaa ei-tietoista, esimerkiksi intuitiivista toimintaa ja sen merkitystä. Tämän lisäksi oman toiminnan käsittämiseen vaikuttaa myös muistamisen dynamiikka. Episodisen muistin eli tapahtumamuistin toimintatavoista seuraa oman elämän kulkuun ja tapahtumiseen liittyvien kertomuksien vääristyminen monin eri tavoin. Episodinen muisti koostuu hierarkkisesti laajuudeltaan ja erityisyyden asteeltaan vaihtelevien muistijälkien verkostosta. Tavalla, jota tässä ei ole mahdollista selostaa yksityiskohtaisesti, nämä eri tavoin säilötyt muistijäljet palautuvat mieleen monitasoisen verkoston lukuisia mahdollisia temaattisesti ja ajallisesti jäsentyneitä polkuja pitkin siten, että vääristymät ovat käytännössä vääjämättömiä, etenkin mitä pidempi aika tapahtumasta on kulunut. (BARSALOU 1988; BELLI 1998; CONWAY 2001; NEISSER 1986; TULVING, 2001.) Muistivirheet ovat yhteydessä esimerkiksi mieleen palautettavien tapahtumien samankaltaisuuteen, yleisyyteen tai toistuvuuteen. Tyypillisiä muistivirheitä ovat esimerkiksi taipumus joko liioitella tai vähätellä tapahtuman yleisyyttä. Tässä onkin yksi selitys eri säveltäjien taipumukselle korostaa työnsä joko käsityömäisiä tai selittämättömiä, jopa mystisiksi kuvailtuja piirteitä. Edelleen kielteiset tapahtumat unohdetaan helposti (ks. esim. ”motivoitu unohtaminen”, ANDERSON & HUDDLESTON 2012). Ei-tietoisen toiminnan tulkintatapojen ja muistin vääristymien lisäksi myös erilaiset sosiaalis-kommunikatiiviset tekijät vaikuttavat siihen, mitä seikkoja säveltäjä tuo esiin kertoessaan tai kirjoittaessaan säveltämisestään. Julkisuuteen tuotavat asiat suodattuvat esimerkiksi säveltäjän terveen itsesuojelun ja imagovarjelun kautta (ks. esim. MOISALA 2011).

Yhteen vetäen: se mitä säveltäjä itse kertoo omasta työskentelystään, kuvaa vain karkeasti ja vääristyneesti ajassa etenevää konkreettista tapahtumista. Monet säveltäjät tiedostavat ja ovat myös tuoneet julki puutteelliset kykynsä kuvata omaa sävellystyötään, erilaisin selityksin varustettuina. Esimerkiksi Aulis Sallinen tunnistaa sanallistamisen vaikeuden, mutta katsoo säveltäjän intuition olevan jotain erityistä verrattuna arkiseen näppituntumaan.

Selvitykseni luovasta prosessista on alun alkaen tuomittu olemaan itse tapahtumaa latteampi, arkisempi ja jopa harhaanjohtava. Liian helposti pidetään sävellystapahtumassa oleellisena sitä, mitä säveltäjä itse siitä sanoo. Oleellista siinä kuitenkin on juuri se, mitä säveltäjä itse ei tiedä. (SALLINEN 1976, 143.)

Muistin ja tiedostamattomien prosessien tuottamat vääristymät johtavat siihen, että se, mitä puhutaan poikkeaa siitä, mitä tehdään. PAAVO HEININEN ilmaisee asian ytimekkäästi:

Minusta on hauska kertoa, miten sävellykseni ovat syntyneet – siltä osin, kuin asiasta tiedän, sillä se, mitä kerron on vain oma jälkikäteisarveluni tai käsitykseni siitä, miten sävellysten olisi pitänyt tai vastaisuudessa pitäisi syntyä – tai ehkä vain teoria, joka mielestäni tällä hetkellä on sopiva reagointi kysymykseen. (HEININEN 1976, 49.)

3 Omassa tutkimuksessani olen halunnut selvittää säveltäjän tapaa toimia ja ajatella tässä ja nyt. Halusin välttää tilannetta, jossa säveltäjä selittää omia toimiaan, jotta ymmärtäisin häntä paremmin tai siten, että ne antaisivat tietynlaisen hänen toivomansa vaikutelman. Kumpikaan näistä välttämistäni ilmiöistä ei käsitykseni mukaan esiinny tutkimuksessani haitallisesti. Esimerkiksi säveltäjä ei nähnyt vaivaa tehdäkseen asiat minulle ymmärrettäväksi – päätellen esimerkiksi siitä, kuinka vaikea minun oli ymmärtää mistä haastatteluissa oli milloinkin kyse. Säveltäjä ei myöskään pyrkinyt kaunistelemaan tilannettaan. Tämän osoittivat haastatte-

>>

lutilanteissa esiin tulleet negatiiviset kokemukset sekä hukassa olemisen tunne.

STRAVINSKY oli silti pitkälti oikeassa: on vaikea hahmottaa jonkun toisen ihmisen mielen sisäisiä pälkähyksiä – ja erityisen vaikeaa se on silloin, kun on puhe siitä, mitä ei vielä ole olemassa, mikä on vasta aivan aluillaan. Tehtävä ei kuitenkaan ole täysin mahdoton, minkä mielestäni olen osoittanut tutkimuksellani ja sen tuloksilla. Kuitenkin haastattelutilanteissa, ja vielä aluksi niiden analyysivaiheessakin olin ajoittain täydellisen tietämätön, mistä säveltäjä milloinkin puhui, ja mihin kaikki liittyi. Omaa ymmärrystäni ei liiemmin helpottanut haastattelutilanteen sisältämä molemminpuolinen epävarmuus ja osin sekava tunnelma. Aineistosta esiin nousseiden säveltäjän työn epävarmojen, ahdistavien ja pitkästyttävien puolien valossa säveltäjä ei näyttäytynyt sen enempää sankarillisena ongelmanratkaisijana kuin elämän raskaasta taakasta tai väärinymmärryksestä kärsivänä neronakaan. Kuitenkin hänen kykynsä hallita kompleksista kokonaisuutta todisti huomattavasta älykkyydestä, ja hänen mielikuvamaailmansa osoittautui rikkaaksi ja moninaiseksi – samalla kun seurasin alkuvaiheen toiveikkuuden ja luottavaisuuden vähittäisen kääntymisen ensin ahdistavaksi kaoottisuudeksi ja lopulta uuvuttavaksi, raa'aksi työnteoksi.

Ymmärrykseni lisääntyessä ja sävellysprosessin koko kuvan vähitellen hahmottuessa minulle hämmästyin kehkeytyvän sävellyksen kaikenkirjavan ideamaailman ja lopullisen sävellyksen analyyttisen yksinkertaisuuden välistä ristiriitaa. Säveltäjän moninaiset materiaaliset kehitelmät taipuivat lopulta täysin luonnollisesti syvällisten, osin filosofistenkin ideoiden ilmaisijoiksi. Musiikillisia ja ei-musiikillisia ideoita kantavat materiaalit ja konstruktiot asettuivat pitkällisen ja monimuotoisen, monin paikoin epävarman ja kaoottisen, työskentelyn tuloksena yksinkertaiseksi dialektiseksi sommitelmaksi, jossa teesi, antiteesi ja synteesi muodostivat kolmirakenteen. Siinä materiaalien "esittelyn" jälkeinen "kehittely" edustaa dekonstruktiivista erittelyä ja kolmas sävellyksen osa kohoaa kertauksen sijasta uuteen transsendentaaliseen ulottuvuuteen. Teoksen rakenne kätkee taakseen säveltäjän pohdinnat musiikillisen ajan luonteesta, samanlaisen ja erilaisen kohtaamisesta ja pohjoisten jäätikköjen kirkkaasta avaruudesta.

Ristiriita yhtäältä kokemuksellisen kaaoksen ja toisaalta analyysin tuottaman järkevältä näyttävän kokonaiskuvan välillä oli ilmeinen paitsi sävellyksen taustalla olevan ideamaailman moninaisuuden ja sen rakenteellisen selkeyden myös sen valmistusprosessin suhteen. Jälkikäteen tarkasteltuna säveltäjän työskentely näet tuntui tarkoituksellisilta, jopa johdonmukaiselta, suorastaan loogiselta. Tämä omituinen tarkoituksellisuus ja johdonmukaisuus selittyi, kun tarkastelin prosessia oppimisen näkökulmasta. Säveltäminen voidaan nimittäen nähdä nopeutettuna monimuotoisena oppimisprosessina, jossa erilaisten sävellystoimintojen tehokas ja tarkoituksenmukainen vuorottelu johtaa vastikään luodun uuden aineksen nopeutettuun implisiittiseen (tarkoituksettomaan) oppimiseen sekä eksplisiittisen, (siis tarkoituksellisen) oppimisen automatisoitumiseen. Säveltäjä ideoi, assosioi ja kokeili, teoretisoi, testasi ja sovelsi sekä vertaili luomaansa musiikillista materiaalia aiempaan kokemus- ja tietovarantoonsa. Sanalla sanoen hän harjoitteli tehokkaasti ja monikanavaisesti eri aistimielikuvien avulla. Nämä syväoppimisen prosessit ovat yleensä hitaita. Säveltäjän työskentelyn intensiteetti ja oppimistoimintojen monimuotoisuus ja moniaistimellisuus kuitenkin nopeuttivat niitä. (Ks. BIGGS 1999; ENTWISTLE 1988; MARTON & SÄLJÖ 1976a, 1976b;)

4 Poikkeuksellisen nopean ja tehokkaan oppimisen tuloksena säveltäjälle kehittyi "tarkoituksellisen intuition" kyky. Kuvaamani tarkoituksellinen intuitio on ilmiö, joka näyttäisi sisältävän ristiriidan: tarkoituksellisuus näet esiintyy tutkimuskirjallisuudessa poikkeuksetta rationaalis-analyyttisen ja kontrolloidun ajattelun määreenä, kun intuitiota luonnehtii automaattisuus, assosiatiivisuus, kokonaisvaltaisuus ja vaivattomuus – usein jopa epärationaalisuus.

Taiteellisen uutta luovan työn näkökulmasta ongelma on seuraava: luodakseen ja ylläpitääkseen kehkeytyvän sävellyksen esteettistä yhtenäisyyttä säveltäjä joutuu päätöksiä ja valintoja tehdessään operoimaan eri abstraktion tasojen ja ajan kerrosten välillä. Yhtäältä osien tulee sopia kokonaisuuteen ja päinvastoin. Toisaalta siinä missä menneisyyden valinnat rajoittavat tässä hetkessä tehtäviä päätöksiä, valintoihin vaikuttavat myös tulevaisuuden vielä realisoitumattomat asiat. Tilanne on sekä epävarma että kompleksinen, sellainen, jossa lyhytkestoiseen muistiin perustuvan rationaalisen ajattelun kapasiteetti ei riitä, koska vaihtoehtoja on niin paljon. Toisaalta assosioiva intuitiivinen ajattelu johtaa lukemattomien mahdollisuuksien viidakkoon ja siitä seuraten helposti päämäärättömiin kokeiluihin, tai toisaalta tavanomaisiin, stereotyyppisiin ratkaisuihin. Tämä säveltäjän ristiriita, rationaalisen ajattelun samanaikainen välttämättömyys ja mahdottomuus, vaikeuttaa erityisesti sävellyksen aloittamista tyhjältä paperilta: miten toimia lähes täydellisen epävarmassa ja rajoittamattomassa tilanteessa esteettistä yhtenäisyyttä luoden?

Säveltäjän tapa toimia osoittautuu mallikkaaksi. Sävellyksen alkuun panevaksi voimaksi hän kiteyttää aistivoimaisen ja sisäisesti moninaisen ideakimpun, jota hän kutsuu sävellyksen identiteetti-ideaksi (ks. myös BAILES & BISHOP 2012; BENNETT 1976; COLLINS 2005; DONIN 2012). Tämä identiteetti-idea on yhtäältä riittävän sumea, jotta se sallii ja inspiroi erilaisia vaihtoehtoja. Toisaalta se antaa alustavan suunnan ja kriteerit, joiden perusteella säveltäjä voi ryhtyä työhön. Haastatteluissa säveltäjän itselleen usein esittämä kysymys uuden ajatuksen tai arvioinnin edessä oli: "Kuuluuko tämä tähän kappaleeseen?" Identiteetti-idea jatkuvasti konkretisoituvana ja tarkentuvana mielikuvana siten ohjasi säveltäjän valintoja ja arvioivaa toimintaa. Moniaistimellisena, voimakkaan eideettisenä kokemuksena se toimi lisäksi koko prosessia energisoivana voimalatauksena, jonka virta riitti kantamaan yli epäilyn, ahdistuksen ja puuduttavan pakerruksen.

Sävellysprosessia voidaan käytännössä kuvata kahden ydinprosessin avulla. Ensiksikin se on mielen sisäisten ideoiden, musiikillisten ja ei-musiikillisten, konkretisoimista, kehittämistä ja lopulta niiden kiinnittämistä nuottikuvaksi. Toinen säveltämisen ydinprosessi tapahtuu edellisen kanssa rinnakkain ja osin sen seurauksena; kun intuitiivinen aines konkretisoituu näkyviksi luonnoksiksi ja nuottikuvaksi, se samalla altistuu tietoisen mielen tarkkailtavaksi ja rationaalisten prosessien työstettäväksi. Tietoisuus intuition tuottamista ideoista ja ajatuksista nousee eri tavoin säveltäjän reflektoidessa. Hän hahmottaa ideoiden sisäisiä rakenteita ja ominaisuuksia, havaitsee yhtäläisyyksiä ja eroja suhteessa jo olemassa olevaan ainekseen ja pohtii niiden tuottamia uusia mahdollisuuksia. Luonnokset ja käsikirjoitukset toimivat näin materiaalisena palautteena ja välineenä, jota vasten säveltäjä peilaa ja suuntaa ajatteluaan. Kehkeytyvä sävellys ja sen sisältämät ideat ikään kuin ”soivat takaisin” ja ohjaavat säveltäjää eteenpäin (ks. myös SCHÖN 1983).

5 Tutkimuskirjallisuudessa intuition katsotaan perustuvan pitkäkestoisen muistin syvään juurtuneeseen tietämykseen. Intuitiota tarkastellaan kuitenkin kahdesta toisensa poissulkevasta näkökulmasta. Yhtäältä intuitio yhdistetään stereotyyppiseen ajatteluun. Stereotyyppisen intuition ongelmallisuus näkyy selvästi, kun uudessa tilanteessa käyttäydytään epätarkoituksenmukaisesti tietyn totutun aiemmin hyväksi osoittautuneen toimintatavan mukaisesti huolimatta olosuhteiden muuttumisesta. Esimerkiksi opastamme sen enempää miettimättä lapsiamme asioissa, jotka jo sujuvat heiltä hyvin ilman apuamme. Toisaalta intuitio liitetään luovaan ajatteluun, uusien ja originaalien ideoiden tuottamiseen. Intuitio näyttäisi siten toimivan ristiriitaisesti yhtäältä uutta luovasti ja toisaalta vanhaa toistavasti. Stereotyyppisessä intuitiossa assosiaatiot tulevat läheltä käsillä olevaa informaatiota, kun taas uutta luovassa intuitiossa ne tulevat kauempaa, esimerkiksi eri aistialueilta.

Säveltäjällä on käytössään intuition molemmat toimintatavat. Uutta luovaa intuitiota esiintyy eniten prosessin alkupuolella ja sen lopussa uudelleenhahmottavissa oivalluksissa. Sterotyyppisen intuition hyödyllistä, ja tässä mielessä rationaalista muotoa edustaa säveltäjälle kehittynyt sävellyskohtainen, yksittäisen sävellyksen materiaalin läpikotaiseen hallintaan perustuva tarkoitukselliseen intuition taito. Siinä musiikillisen materiaalin syvällinen ymmärtäminen mahdollistaa sävellyskohtaisesti aineksen intuitiivisen hyödyntämisen tarkoituksellisesti ja järkevästi, mutta myös nopeasti ja vaivattomasti. Siten säveltäjän stereotyyppinen intuitio on lopputulokseltaan usein yhtä rationaalista, tai jopa rationaalisempaa kuin kuin rationaalis-analyyttinen ajattelu.

Luova prosessi parhaimmillaan hyödyntää rationaliteetin ja intuition hyvät ja karttaa niiden huonot puolet. Keskeistä taiteelliselle intuitiolle ja rationaliteetille on inhimillisen muistin monimuotoisuus ja sen rikas käyttö. Esityksen alussa puhuin muistista tiedonhankintaan liittyvänä kysymyksenä. Muistin merkitys on kuitenkin tärkeä myös tutkimukseni sisällön kannalta, luovan ajattelun muotoutumiseen vaikuttavana tekijänä. Luodessaan uutta säveltäjä rakentaa ajattelunsa muistin varaan, aivan kuten kuulijakin kuullessaan musiikkia liittää sen aiempiin kokemuksiinsa ja sävellyksen aiempiin tapahtumiin. Muisti kantaa mukanaan itseymmärrystä ja luo sitä. Se myös sisällyttää itseensä tietyn sosiaalisen kontekstin, toiseuden. Musiikki ajan taiteena säilöö ja manifestoi muistia, toisin sanoen itseyden ja toiseuden kokonaisuutta, omalla erityisellä tavallaan.

PAUL AUSTER kuvaa varhaisessa teoksessaan ”Muistin äärellä” osuvasti taiteellisen työn tuloksena tapahtuvaa muistin rakentumista suhteessa itseen ja muihin. Päätän esitykseni sitaattiin, jossa kirjailijan alter ego ”A” pohtii muistin luonnetta, sen säilömisen problematiikkaa ja yksin ahertavan taitelijan suhdetta sosiaaliseen todellisuuteen:

On myös totta, ”että hyvämuistinen mies ei muista mitään, koska hän ei unohda mitään”, kuten BECKETT kirjoitti PROUSTISTA. Ja yhtä totta, että on tehtävä ero tahdonalaisen ja tahattoman muistin välillä, kuten PROUST tekee menneisyyttä käsittelevässä pitkässä romaanissaan.

Silti se, mitä A. tuntee tekevänsä kirjoittaessaan oman kirjansa sivuja, ei kuulu kummankaan muistityypin alueelle. A:n muisti on sekä hyvä että huono. Hän on hukannut paljon, mutta myös säilyttänyt paljon. Kirjoittaessaan hän tuntee liikkuvansa sisäänpäin (itsessään) ja samalla ulospäin (kohti maailmaa). Ehkä silloin jouluaattona 1979, silloin kun hän istui yksin huoneessaan Varick Streetillä, hän koki seuraavan: hänet valtasi äkkiä tieto, että vaikka hän oli yksin, huoneensa syvimmässä yksinäisyydessä, hän ei ollut yksin, tai tarkemmin sanoen: sillä hetkellä kun hän yritti ryhtyä puhumaan tuosta yksinäisyydestä, hän ei ollutkaan enää pelkästään oma itsensä. Niin ollen muisti ei ole vain oman yksityisen menneisyyden henkiin herättämistä vaan toisten menneisyyteen uppoutumista, toisin sanoen historiaa – jossa ihminen on sekä osallisena että todistajana, sekä siinä mukana että siitä erossa. Kaikki on niin ollen hänen mielessään läsnä yhdellä kertaa, aivan kuin jokainen elementti heijastaisi kaikkien muiden valoa ja hohtaisi samalla omaa, ainutlaatuista ja sammumatonta radianssiaan. Jos hänellä on jokin syy olla tässä huoneessa juuri nyt, hän tuntee sisäistä nälkää nähdä kaiken yhdellä kertaa, nautiskella samanaikaisuuden kaaoksesta kaikessa sen raa’assa pakottavuudessa. Silti siitä kertominen on väistämättä hidasta, tunnollista yritystä muistaa jotain jo muistettua. Kynä ei pysty koskaan liikkumaan kyllin nopeasti kirjoittaakseen paperille jokaisen muistista löytyneen sanan. Jotkut seikat ovat hukkuneet ikiajoiksi, toiset palaavat mieleen ehkä uudestaan, ja silloin jotkin muut ovat hukkuneet ja löytyneet ja hukkunet uudestaan. Näistä asioista ei voi mitenkään olla varma. (AUSTER [2005/1982], 209–210.) •

>>

MuT, FM Ulla Pohjannoron väitöskirja "Sävellyksen synty – Tapaustutkimus säveltäjän ajattelusta" tarkastettiin lauantaina 26.1.2013 klo 12.00 Sibelius-Akatemiassa.

Vastaväittäjänä oli professori Tuomas Eerola Jyväskylän yliopistosta ja valvojana professori Anne Sivuoja-Kauppala.

Väitöskirja on julkaistu Sibelius-Akatemian julkaisusarjassa Studia Musica 53.
Kirja on saatavilla kokonaisuudessaan Sibelius-Akatemian eThesis-opinnäytetietokannassa, http://ethesis.siba.fi/.
Ulla Pohjannoron väitöstilaisuudessa pitämä tutkimusaihetta ja sen tuloksia valottava esitys, lectio praecursoria, on julkaistu Sibelius-Akatemian klassisen musiikin osaston Triolehdessä 2013/1.
Trio löytyy osoitteesta www.siba.fi/art-and-research/research/research-publications

Lähteet

ANDERSON, M., & HUDDLESTON, E. (2012). *Towards a cognitive and neurobiological model of motivated forgetting.* Teoksessa R. Belli (toim.) True and false recovered memories. Toward a reconciliation of a debate. New York: Springer, 53–120.

AUSTER, P. (2005/1982). *Muistin kirja.* Teoksessa *Yksinäisyyden äärellä.* Suom. E. JUKARAINEN. Helsinki: Tammi, 109–264.

BAILES, F. & BISHOP, L. (2012). *Musical imagery in the creative process.* Teoksessa D. COLLINS (toim.) *The act of musical composition.* Farnham, UK: Ashgate, 53–77.

BARSALOU, L. (1988). *The content and organization of autobiographical memories.* Teoksessa U. NEISSER & E. WINOGRAD (toim.) *Remembering reconsidered: Ecological and traditional approaches to the study of memory.* New York: Cambridge University Press, 193–243.

BELLI, R. (1998). *The structure of autobiographical memory and the event history calendar: Potential improvements in the quality of retrospective reports in surveys.* Memory 6 (4), 383–406.

BENNETT, S. (1976). *The process of musical creation: Interviews with eight composers.* Journal of Research in Music Education 24, 3–13.

BIGGS, J. (1999). *What the student does: Teaching for enhanced learning.* Higher education research & development 18 (1), 57–75.

COLLINS, D. (2005). *A synthesis process model of creative thinking in music composition.* Psychology of Music 33, 193–216.

CONWAY, M. (2001). *Sensory perceptual episodic memory and its context: autobiographical memory.* Teoksessa A. BADDELEY, J. AGGLETON & M. CONWAY (toim.) *Episodic memory. New directions in research.* Oxford, UK: Oxford University Press, 53–70.

DONIN, N. (2012). *Empirical and historical musicologies of compositional processes: Towards a cross-fertilisation.* Teoksessa D. COLLINS (toim.) *The Act of Musical Composition.* Farnham, UK: Ashgate, 1–26.

ENTWISTLE, N. (1988). Motivational factors in students' approaches to learning. Teoksessa R. SCHMECK (toim.) *Learning strategies and learning styles.* New York: Plenum Press, 21–51.

HEININEN, P. (1976). PAAVO HEININEN. Teoksessa *Miten sävellykseni ovat syntyneet. 12 suomalaista säveltäjää kertoo.* Toim. E. SALMENHAARA. Helsinki: Otava. 49–63.

MARTON, F. & SÄLJÖ, R. (1976a). *On qualitative differences in learning: I – Outcome and process.* British Journal of Educational Psychology 46, 4–11.

MARTON F. & SÄLJÖ, R. (1976b). *On qualitative differences in learning: II – Outcome as a function ofthe learner's conception of the task.* British Journal of Educational Psychology 46, 115–127.

MOISALA, P. (2011). *Reflections on an ethnomusicological study of a contemporary western art music composer.* Ethnomusicology Forum 20 (3), 443–451.

NEISSER, U. (1986). *Nested structure in autobiographical memory.* Teoksessa D. RUBIN (toim.) *Autobiographical Memory.* Cambridge, NY: Cambridge University Press, 71–81.

SALLINEN, A. (1976). AULIS SALLINEN. Teoksessa *Miten sävellykseni ovat syntyneet. 12 suomalaista säveltäjää kertoo.* Toim. E. SALMENHAARA. Helsinki: Otava. 143–148.

SCHÖN, D. 1983. *The reflective practitioner. How professionals think in action.* New York: Basic Books.

STRAVINSKY, I. (1962/1936). *An autobiography.* New York: Norton & Company.

STRAVINSKY, I. (1968/1962). *Musiikin poetiikka.* Suom. I. Oramo. Helsinki: Otava.

STRAVINSKY, I. & CRAFT, R. (2009/1959). *Expositions and developments.* London: Faber and Faber.

TULVING, E. (2001). *Episodic memory and common sense: how far apart?* Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences 356, 1505–1515.

Säveltäjä yhdistää intuitiivisen ja rationaalisen ajattelun parhaat puolet

Säveltäjän ajattelu vuorottelee joustavasti intuition ja rationaliteetin välimaastossa. Ajattelun ja työstön tavat valikoituvat tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti kulloiseenkin tilanteeseen sopiviksi siten, että liiallinen intuitio ei johda ideoiden tulvaan eikä ylenmääräinen pohdinta jumita ajattelua. Luomiensa materiaalien monipuolisen intuitiivis-rationaalisen työstön seurauksena säveltäjälle kehittyy erityinen tarkoituksellisen intuition taito. Siinä yhdistyvät rationaliteetin ja intuition parhaat puolet: säveltäjä toimii vaivattomasti ja nopeasti, mutta kuitenkin järkevästi ja tarkoituksellisesti. Hän kykenee näin tuottamaan esteettistä yhtenäisyyttä epävarmassa ja kompleksisessa tilanteessa, jossa rationaalisen ajattelun kapasiteetti ei riitä.

ULLA POHJANNORON kognitiivisen musiikkipsykologian alaan kuuluva väitöstutkimus valottaa ainutlaatuisen aineistonsa avulla taiteellisen työn ydintä tietoisen ja esitietoisen ajattelun rajapinnalla. Tutkija seurasi yhden sävellyksen syntyä alkuideoista valmiiksi sävellykseksi. Säveltäjän kanssa käytiin läpi vastikään syntyneitä luonnoksia ja käsikirjoituksia.

POHJANNORO määritti sävellysprosessin vaiheet sekä kuvasi säveltäjän tyypilliset toimintastrategiat ja säveltämisen ydinprosessit. Sävellystyötä ohjasi moninaisista alkuideoista kiteytynyt moniaistimellinen ja kokemuksellisesti kirkas ideoiden kimppu. Tutkimuksen modernistisen säveltäjän inspiraation lähteinä olivat musiikillisten ideoiden lisäksi myös filosofiset, visuaaliset ja luontoon liittyvät seikat.

Erityisesti työn kriittisissä vaiheissa säveltäjä osoitti paitsi monimuotoista ongelmanratkaisutaitoa myös sinnikästä peräänantamattomuutta. Esiin tulivat harvinaisella tavalla myös säveltämisen haasteet ja kielteiset tunteet. Alun luottavainen tunnelma kääntyi työn edetessä epävarmuudeksi ja ahdistukseksi ja lopulta kyllästymiseksi. Ydinideoiden voimakas energialataus, sinnikäs tahto ja halu kokeilla prosessin kuluessa syntyneitä uusien sävellysten ideoita motivoivat säveltäjää työn saattamisessa valmiiksi. •

Tapio Tuomela

MIHIN ORKESTERI TARVITSEE SÄVELTÄJÄÄ?

SUOMEN SÄVELTÄJIEN JA SUOMEN SINFONIAORKESTERIT RY:N YHTEINEN SYYSSEMINAARI 13.11. 2012

Kompositio-lehden Joulunumero julkaisi Veli-Markus Tapion ja Juha T. Koskisen alustuspuheenvuorot Suomen Säveltäjien ja Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n syysseminaarissa 13.11. 2012. Jatkamme nyt samasta aiheesta. Lopuissa alustuksissa ja niiden jälkeisissä keskusteluryhmissä käsiteltiin muun muassa säveltäjän ja orkesterin välisiä mahdollisia uusia yhteistyömuotoja – sekä konserttisalissa että sen ulkopuolella.

Orkesterin näkökulman otsikon kysymykseen esitti Tapiola Sinfoniettan intendentti HANNA KOSONEN. Hän toivoi säveltäjiltä valmiutta omien teosten sovittamiseen tarvittaessa pienemmälle tai muunnetulle kokoonpanolle. Usein teokselle voisi joskus saada uuden esityksen jo yhden sivu- tai lisäsoittimen muutoksella tai poistamisella.

Sovittamisen tarve nousi esiin moneen otteeseen. Historiallisen näkökulman sekä seminaariyleisöä provosoineen näkemyksen nykysävellysten sovittamisen tarpeesta tai mahdollistamisesta esitti jo viime Kompositiossa julkaistussa kirjoituksessaan VELI-MARKUS TAPIO Suomen Kulttuurirahastosta.

Suomessa on määrällisesti eniten sinfoniettakokoisia orkestereita, mutta säveltäjät suosivat edelleen suuria orkestereita. Mutta mitä suurempi teos on kokoonpanoltaan, sitä ongelmallisempaa sille on saada aikaan uusia esityksiä. Pohjoismaisten Musiikkipäivien teoshakuun tuli kahteen pienemmän orkesterin kategoriaan silti vähemmän teosehdotuksia kuin Helsingin Kaupunginorkesterille, vaikka mahdollisuudet valintaan Lapin kamariorkesterin tai Tapiola Sinfoniettan konsertissa olivat jo etukäteen ajatellen suuremmat.

Mozart-orkesterille on paljon repertoaaria etenkin klassiselta kaudelta, mutta ohjelmistotuntemuksessa on kohentamisen varaa uuden musiikin osalta. Todettiin, että ”kuka sitä voisi paremmin auttaa kuin säveltäjä itse”, ottamalla rohkeasti yhteyttä orkesteriin.

Orkesterilaisten ja kapellimestarien alustuspuheenvuoron käyttänyt JAAKKO KUUSISTO esitti, että orkesterien näkökulmasta hyödyllisin säveltäjä on sellainen joka kykenee toimimaan monipuolisesti orkesterin hyväksi: säveltämään tilausteoksia, muokkaamaan olemassa olevaa materiaalia, tekemään sovituksia mitä erilaisimpiin tarpeisiin. Hän uskoo että tulevaisuudessa orkesterien työkenttä monipuolistuu entisestäänkin, ja se tuo väistämättä tullessaan erilaisia tarpeita materiaalipuolella. Hyvälle käsityöläiselle on aina kysyntää.

Seminaarin jälkeen toimistolla pidettiin yhdistyksen syyskokous KUVA: ANNU MIKKONEN

Yhteistyö konserttisalin ulkopuolella

Pori Sinfoniettan intendentti LEENA HARMAALAN johdolla keskustelleessa ryhmässä nousi esiin monia uusia yhteistyöideoita. Koulujen, päiväkotien, vanhainkotien ja sairaaloiden lisäksi voitaisiin järjestää yrityksille räätälöityjä tilaisuuksia, myös työpaikoilla. Koulussa kiinnostava olisi workshop, jossa säveltäjä loisi ensiksi koululaisten kanssa yhteistyönä teoksen, jota käyttäisi oman orkesterisävellyksensä pohjana. Tällaisen uuden orkesteriteoksen ensiesityksellä olisi projektiin osallistuneitten koululaisten kannalta erityinen odotusarvo, ja se lisäisi säveltäjän "katu-uskottavuutta" paikallisten veronmaksajien silmissä.

Vuorovaikutusta yleisön ja säveltäjän välille loisi myös teos, jonka jaksojen järjestyksen tai keston yleisö voisi "arpoa" nettisivulla tai yleisellä "torilla" vaikka juuri esityksen alla.

Urheilun harrastajia voitaisiin saada mukaan esimerkiksi paikalliselle urheilujoukkueelle tehdyllä kannustusmusiikilla tai -laululla.

Säveltäjä voisi olla mukana orkesterin "jalkautuessa" vaikka kauppakeskukseen ja kertoa työnsä taustoista. Joissakin orkestereissa harrastetaan myös avoimia kenraaliharjoituksia. Tilanteen salliessa sellaisessa voisi olla säveltäjä juontajana mukana.

Säveltäjä voisi ylläpitää julkista keskustelua yleisön kanssa vaikka pitämällä eräänlaista "kyläfilosofin" blogia.

Yhteistyö konserttisalissa

Harjoituksissa orkesterin kiireinen työtapa on edelleen monille kokemattomammille säveltäjille yllätys. Heidän toivomansa workshopmainen työskentely ei ole tiukoissa harjoitusaikatauluissa useinkaan mahdollista. Pahimmillaan tulee orkesterilaisilta kommentteja kuten "Päätä jo mitä haluat!", tai "Kirjoita niin että tietää miten soittaa!".

Aikataulujen ja stemmojen kanssa on usein ongelmia. Kustantajasta on prosessin loppusuoran kiireessä usein korvaamaton hyöty. Tilausten kohdalla voisi harkita sopimussakkoa viivästymistapauksissa.

Ihminen esiin!

Säveltäjillä on usein hyvä tuntemus orkestereiden ohjelmistosta, ja monet heistä ovat hyviä kirjoittajia. Tätä hyödynnetään käsiohjelmissa ja ohjelmistotoimikunnissa liian vähän. Keskuudessamme elävän säveltäjän voisi myös esitellä yleisöhaastattelutilaisuudessa. Jotkut säveltäjät pystyvät myös juontamaan konsertteja.

LOTTA WENNÄKOSKEN johtama keskusteluryhmä painotti säveltäjän roolia ohjelmistosuunnittelussa: Teoreettisen ohjelmatekstin sijaan säveltäjän avulla voisi lisäksi nostaa "ihmisen esiin" ja antaa musiikille kasvot. Säveltäjää voisi käyttää muidenkin kuin omien teosten esittelijänä, ohjelmistosuunnittelijana tai juontajana, sekä tietysti haastateltavana.

Carte blanche -tyyppiset suunnittelumahdollisuudet olisivat säveltäjälle hyvin mieluisia: ehkä vähän omaa ja loput sitten muuta. Näin myös käytännön ymmärrys orkesterityön suhteen lisääntyisi säveltäjien keskuudessa ja hän oppisi kokemaan orkesterin omaksi yhteisökseen.

Ohjelmistosuunnittelun merkitystä ei voi yliarvioida – totuus on että sekaohjelmat toimivat myös nykysäveltäjän kannalta. Ei ehkä ole huono idea joskus integroida myös kamarimusiikkia orkesterikonserttien yhteyteen tai omiksi tilaisuuksiksi, sillä useimmilla säveltäjillä on tuotannossaan erityisesti sitä.

Toinen esitys

Hyvinkään orkesterin intendentti CHARLOTTA KIVISTÖN johdolla keskustellut keskusteluryhmä käsitteli myös ns. toisen esityksen ongelmaa.

Kantaesityksellä on kiistaton markkina-arvo. Se on uutinen, ja uutisella voi saada median liikkeelle. Taiteellisessa mielessä toisiin esityksiin kannattaa kuitenkin panostaa, koska niihin saadaan usein korjattu, hioutuneempi versio.

Kuoroteokset henkilöityvät helposti ne tilanneelle kuorolle. Lisäksi esitettiin mielipide, että jos kantaesitys on Helsingissä, uusintaesitys muualla on mahdollisempi.

Yhteistilaukset ovat kaikille osapuolille win-win –tilanne: tilaajat voivat jakaa kulut, ja säveltäjä saa useampia esityksiä. Eri kapellimestarien mukana teos voi lisäksi matkustaa muuallekin. Tämä ajatus oli keskeisiä teemoja myös Boosey & Hawkes-kustantamon promootiovastaava EMMA KERRIN puheenvuorossa Music Finlandin UK Contemporary & Classical Workshopissa Musica Novan aikana. (Toim. huom.)

Yleisön näkökulma

Uusi musiikki on integroitunut Suomessa perusohjelmiston joukkoon melko hyvin joissakin konserttimusiikin lajeissa. Erään orkesterin intendentti oli kertonut kuulijoilta tulevan usein palautetta, että konserteista jäävät mieleen nimenomaan uuden musiikin teokset, ja heiltä kysytään: "Missä tämän voi kuulla uudelleen?"

Sosiaalinen media on tullut mukaan yhä useampien orkesterienkin viestintään. Yleinen toive oli, että yleisö pitäisi päästää kurkistamaan kulissin taakse. Vaikkei säveltäjä ryhtyisikään aktiiviseksi nettibloggariksi, nettisivuilla voisi olla vaikka sävellyspäiväkirja tai säveltäjällä ja orkesterilla voisi olla yhteinen blogi.

Yleisölle on joskus uutinen, että "säveltäjä voikin olla elossa".

Kuoleva musiikin laji?

YLE:n toimittaja TIINA-MAIJA LEHTONEN pohti alustuksessaan, keitä "nykärin" yleisössä on. Hän provosoi, että taustoittamattomana nykymusiikki kiinnostaa pahimmillaan vain pientä sisäpiiriä.

"Mitä voisi tehdä yhdessä säveltäjien, esittäjien ja Ylen kesken, että saadaan potentiaaliset uudet yleisöt, kiinnostumaan, kuuntelemaan, jakamaan, suosittelemaan, keskustelemaan uudesta musiikista?

Tiedottaminen ei toimi, sillä se koetaan usein tyrkyttämiseksi ja aiheuttaa torjunnan. Tarvitaan jotain aidompaa, puhuttelevampaa.

Missä piileksii mahdollinen muu yleisö, sellainen joka ei torju klassista musiikkia ja voisi olla utelias myös uusimman musiikin suhteen?

Mitä tekevät orkesterien toimistot omilla paikkakunnillaan saadakseen >>

Keittiössä oli tiivis tunnelma. KUVA: ANNU MIKKONEN

uutta yleisöä konserttisaleihin uusin keinoin?

Mitä tekevät musiikkiopistot, jotta musiikkia aktiivisesti harrastavat nuoret osallistuisivat, aktivoituisivat, keskustelisivat…?

Katsaus konserttisalin yleisölämpiöön kertoo, että yleisö on aina vain iäkkäämpää. Klassisen musiikin asema ns. sivistyneiden ihmisten harrastuksena on muuttunut. Nykyään käydään sivistyneestä ihmisestä, vaikka ei olisi eläessään istunut sinfoniakonsertissa tai oopperassa. Arvot ovat muuttuneet ympäröivässä yhteiskunnassa.

Vikaa on turha etsiä itse musiikista. Musiikki kantaa kyllä. Mutta miten klassinen musiikki ”tarjoillaan” yleisölle? Mitä koko klassisen musiikin maailmassa työskentelevät henkilöt viestittävät – konservatismia, etäisyyttä ja pysähtyneisyyttä? Vai innostusta, uusia mahdollisuuksia, genrejen välisiä kokeiluja, uudenlaisia konserttitilanteita… uudenlaisia kohtaamisia muusikoiden ja yleisön kesken?

Jos halutaan uudistaa toimintaa, jokaisen toimijan kannattaisi tulla perinteisestä roolistaan ulos, tehdä jotain, mitä tavallisesti ei tekisi.

Yleisökontaktia olisi parannettava verkon kautta kulissien taakse kurkistamalla..

Miten herätetään yleisön kiinnostus klassista musiikkia ja oman aikamme musiikkia kohtaan? Ihmiset kiinnostavat, ihmisten tarinat. Uskaltavatko klasarin ja nykymusiikin tekijät päästää yleisön lähelle, paljastaa jotain sellaista inhimillistä itsestään, että syntyy kosketuspinta yleisön kanssa? Pelot, jännittämiset, epäonnistumiset, vaikeat vuorovaikutussuhteet esim. orkesterin sisällä… ei vain menestystarinoita. Eli saako yksityiselle puolelle, takahuoneeseen tirkistellä?”

Sibelius 150 vuotta v. 2015

OLLI VIRTAPERKON vetämä keskusteluryhmä sai tehtäväkseen etsiä näkökulmia, joilla uuden musiikin läsnäolo olisi perusteltu Sibelius-150-juhlavuoden konserteissa vuonna 2015, joka on samalla Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n 50- ja yhdistyksemme 70-vuotisjuhlavuosi. Ryhmän saama toimeksianto oli seuraava:

“Miten uusi musiikki voisi toimia Sibeliuksen musiikin yhteydessä mestarin 150-juhlavuotena tai Itsenäisyyden juhlavuoden 2017 konserteissa? Voisiko jollain jo olemassa olevalla tai uudella teoksella avata Sibeliukseen tai hänen teokseensa uuden, kenties odottamattoman, jopa hauskan näkökulman? Mitä yhteyksiä voi nähdä nuoren tai vanhan Sibeliuksen ja oman aikamme poliittisen ja kulttuurisen ilmapiirin välillä?”

Kysymys on niin laaja ja moniulotteinen, että palaamme siihen Kompositiolehden tulevissa numeroissa. •

Jari Eskola

MUSIC FINLAND UK WORKSHOP

EMMA KERR BOOSEY & HAWKES'IN SÄVELTÄJÄPROMOOTIOSTA

Music Finland järjesti 13.2. UK-kärkihankkeeseen liittyvän workshopin Musiikkitalolla. Paikalle oli saapunut kattava valikoima vakavan musiikin toimijoita orkesterikentältä, välittävästä portaasta, kustannus- ja levybisneksestä sekä pieni joukko säveltäjiä. Tilaisuuden aluksi Music Finlandin toiminnanjohtaja Tuomo Tähtinen esitteli organisaation strategian ja sen kytkennän käytännön toimiin. Viestintä- ja promootiojohtaja Heli Lampi esitteli tämän jälkeen päivän vieraat.

UK Contemporary and Classical Workshopin osallistujia KUVA: LAURI HANNUS /MUSIC FINLAND

Tilaisuuteen oli saatu kaksi kovan luokan osaajaa Iso-Britanniasta. GRAHAM MACKENZIE on Huddersfield Contemporary Music Festivalin taiteellinen johtaja. Hänen johtamansa festivaali on Iso-Britannian suurin uuden musiikin festivaali, jolla myös suomalainen musiikki on soinut – viimeksi LOTTA WENNÄKOSKEN ja PERTTU HAAPASEN Musica Novaan 2011 säveltämät monodraamat.
Säveltäjien kannalta kiinnostavampi vieras oli kuitenkin Boosey & Hawkes -kustantamon promootio-osaston johtaja EMMA KERR. Hänen esityksensä käsitteli Booseyn tapaa tukea säveltäjän uraa ja niitä keinoja ja tapoja, joilla kustantamo hankkii teoksille esityksiä ja levytyksiä.

Emma Kerr, Boosey & Hawkes
KUVA: LAURI HANNUS /MUSIC FINLAND

Esityksen aikana kävi ilmi, että kyse ei tosiaankaan ole salatieteestä, vaan itse asiassa markkinoinnin oppikirjan ensimmäisiltä sivuilta löytyvästä metodista: henkilökohtaisista suhteista päättäjiin.

Booseyn toiminta perustuu vahvalle katalogille (mm. STRAVINSKI, R. STRAUSS, RAHMANINOV, PROKOFJEV…) sekä hyvin rajatetulle määrälle eksklusiivisia kustannussopimuksia aikamme säveltäjien kanssa (JOHN ADAMS, STEVE REICH, MAGNUS LINDBERG, EINOJUHANI RAUTAVAARA jne.). Periaatteessa kustantamo on kiinnostunut "kaikista" säveltäjistä, mutta todellisuus on tietenkin toista. Emma Kerrin sanoin: "on totta, että teemme työtä lähinnä orkesteri- ja oopperasäveltäjien kanssa. Meillä ei ole paljoa annettavaa vain kamarimusiikkia tai esim. elektroakustista musiikkia tekevän säveltäjän uralle". Boosey sitoutuu säveltäjiensä uran edistämiseen kansainvälisellä tasolla tekemällä jokaiselle oman strategisen pitkän linjan suunnitelman, jonka osana mietitään tarkasti mm. sitä, millaisilla teoksilla säveltäjän teoslistaa on syytä kartuttaa. Tämän lisäksi kustantamo etsii aktiivisesti mahdollisuuksia tilaussävellyksiin, mm. kytkemällä säveltäjät osaksi omaa partneriverkostoaan (orkesterit, kapellimestarit, solistit, festivaalit). Boosey myös hoitaa säveltäjistään tiedottamisen ja viestimisen.

Booseyn säveltäjäyhteistyön metodit ovat kuitenkin yleismaailmallisia, ja niistä voi itse kukin ottaa opiksi. Ylätasolla kulkevat oheiset maksiimit:

- useita esityksiä teoksille
- residenssisäveltäjyys orkesterissa/oopperatalossa
- suhteet esittäjiin ja heidän agentteihinsa
- suhteen levy-yhtiöihin

Näistä on johdettavissa erilaisia alakohtia, mm.

- kasvatetaan säveltäjän musiikin esittämiseen sitoutuneiden kapellimestareiden (ja solistien) määrää
- tarkastellaan millaiset teostyypit puuttuvat sävellysluettelosta, ja millaisia teoksia säveltäjä haluaa kirjoittaa (esim. soolokonsertot, oopperat, baletit)
- kotisäveltäjyys/residenssisäveltäjyys orkesterissa
- residenssi/fokus-säveltäjyys musiikkifestivaalilla
- luodaan ja kehitetään suhde levy-yhtiöön

>>

Esimerkkinä käytettiin MAGNUS LINDBERGIN Klarinettikonserttoa. Teos oli RSO:n, Radio Francen ja Tukholman kuninkaallisen filharmonian yhteistilaus. Tästä saatiin viivan alle jo kuusi esitystä, joka on aina kustantajalla mielessä, siis esitykset, materiaalivuokrat ja esityskorvaukset. Tämän jälkeen teos on esitetty jo 64 kertaa muilla areenoilla 20 maassa. Ondinen levytys RSO:n kanssa voitti Gramophone-palkinnon. Konsertteja on myös radioitu useissa maissa. Kustantajan painama study score sekä Ondinen levytys ovat mahdollistaneet tehokkaan markkinoinnin ohjelmistopäälliköiden suuntaan.

EMMA KERR korosti suhteiden merkitystä. Hänen mukaansa on etsittävä ja hoidettava aktiivisesti suhteita esittäjiin, ohjelmistovastaaviin, koreografeihin, oopperajohtajiin, radioalaan ja TV-tuotantoväkeen sekä levy-yhtiöihin. Boosey näkyy ja kuuluu aktiivisesti musiikin kentällä, ja toki heillä suurena kustantamona tähän on aivan toiset edellytykset kuin pienemmillä toimijoilla. Viimeisen kolmen vuoden aikana Booseyn promootioväki on tavannut alan edustajia yli sadassa kokouksessa ja ohjelmistokeskustelussa. Pitkä suhde

Osmo Tapio Räihälä ja Graham MacKenzie
KUVA: LAURI HANNUS /MUSIC FINLAND

useisiin toimijoihin mahdollistaa räätälöidyt teosehdotukset sekä tilaussävellysehdotukset juuri kunkin esittäjän kannalta kiinnostavimmalta säveltäjältä.

Esimerkkinä tästä oli London Philharmonic Orchestra, joka vuoden 2005 jälkeen on tehnyt sävellystilauksen kymmenen Boosey-säveltäjältä, esittänyt Booseyn kustantamia teoksia yli 1000 kertaa, järjestänyt useamman (Boosey-)säveltäjäfestivaalin (mm. SCHNITTKE 2009, BRITTEN 2013) sekä pitänyt MARK-ANTHONY TURNAGEA fokus-säveltäjänä peräti kuuden kauden ajan 2005-2010.

Riikka Talvitie ja Pekka Sipilä: ”Oli ainaskin näin iso partituuri!”, ”Oho, voiko olla!”
KUVA: LAURI HANNUS /MUSIC FINLAND

Uusienkin tuttavuuksien kanssa voidaan toimia menestyksekkäästi, kuten ranskalaisen kapellimestari STÉPHANE DENÈVEN tapauksessa. Booseyn väki tapasi hänet ensimmäisen kerran 2007, kun Denèven kansainvälinen ura alkoi toden teolla lähteä käyntiin. Ennen tapaamista Denève olisi johtanut yhdeksän Booseyn kustantamaa teosta. Tapaamisen jälkeen luku kymmenkertaistui 90:ään ja säveltäjät LINDBERG ja JAMES MACMILLAN olivat SWR-radioorkesterin fokussäveltäjinä.

Vaikka levy-yhtiöillä menee tätä nykyä miten kuten, korosti Kerr silti vakavan musiikin bisneksen ”vanhanaikaisuutta” ja sitä, että fyysinen levy on yhä edelleen arvossaan. Booseyn metodi on luoda henkilökohtaiset suhteen levy-yhtiöiden A&R-henkilökuntaan sekä sitoa säveltäjä-esittäjä-levy-yhtiö toisiinsa, esim. yksinoikeussopimuksin. Tällaisia ”exclusive agreements” –malleja on mm.

- Jenkins: EMI Classics
- Reich: Nonesuch
- Adams: Nonesuch
- Rautavaara: Ondine
- Golijov: Deutsche Grammophon

Vaikka yllä kuvattu suuren maailman tyyli onkin mahdollista vain taloudellisesti vakavaraiselle kustantamolle, jolla on suuret kansainväliset resurssit, voidaan siitä silti uuttaa meidän jokaisen käyttöön esim. seuraavat kohdat:

- jokainen säveltäjä on oma tapaus ja vaatii oman lähestymistavan/suunnitelmallisuuden
- kansainvälisyys
- kahdenkeskiset, luottamukselliset suhteet

Tilaisuuden innoittamana ja paikalla olleiden säveltäjien kannustamana PEKKA HAKO on lähtenyt kehittämään säveltäjien kansainvälistymisen ”koulutusohjelmaa”, josta on jäsenistöä jo tiedotettukin sähköpostilla 18.3. Jäämme odottamaan tuloksia! •

ANNA HUUSKONEN

Synnyin vuonna 1983. Vanhempani eivät olleet muusikoita, mutta meillä soi aina musiikki, milloin Miles Davis, milloin Mörri Möykky, milloin Mozartin pianokonsertot. Niinpä opin rakastamaan musiikkia jo varhain ja erityisesti rakastuin laulamiseen. Äidilläni on tallessa vanha C-kasetti, jolla laulan Jaakko kultaa, vaikken osaa vielä edes puhua. Kun täytin seitsemän vuotta, aloitin viulunsoiton Vantaan musiikkiopistossa. Samalla aloitin myös laulamisen ensimmäisessä kuorossani, VMO:n Minit-lapsikuorossa.

Lukioaikoina paras ystäväni oli huilisti HEIDI PELTONEN (nyk. Haapoja). En ollut edes ajatellut säveltämistä ennen kuin Heidi näytti minulle omia sävellyksiään. Olin kyllä aina improvisoinut paljon sekä viululla että laulaen, mutten ollut koskaan kirjoittanut säveliä paperille. Säveltäminen oli ehkä jotain, jota vanhat miehet tekevät tai jota ne kauan sitten kuolleet miehet olivat tehneet. Kun sitten Heidin innoittamana aloin itse säveltää ensimmäistä kertaa, tuntui siltä, että silmänräpäyksessä löysin sen, mitä haluan ihan oikeasti tehdä.

Vaihdoin lukion opintosuunnitelmaani neljävuotiseksi, jotta aikaa jäi tarpeeksi säveltämiselle, soittamiselle, mahdollisimman runsaille teoriaopinnoille sekä laulamiselle yksin ja Laurus-nuorisokuorossa. Aloin käydä myös sävellystunneilla, joita Vantaan musiikkiopistossa silloin piti TUOMO TEIRILÄ. Sain opetusta myös LAURI KILPIÖLTÄ osana säveltäjä musiikkioppilaitoksessa –projektia.

Aloitin opinnot Sibelius-Akatemiassa VELI-MATTI PUUMALAN johdolla heti lukion jälkeen syksyllä 2003. Vaihdossa kävin Pariisin konservatoriossa keväällä 2009, siellä opettajanani toimi FRÉDÉRIC DURIEUX.

Teosluetteloni on vielä aika lyhyt ja se sisältää lähinnä kamari- ja kuoromusiikkia, mutta myös musiikkia lyhytelokuviin ja teatteriesityksiin. Koska laulan itse edelleen, olen erityisen viehtynyt ihmisääneen ja sen mahdollisuuksiin. Minua kiehtoo myös esiintyvien muusikoiden inhimillisyys ja konserttitilanteen katoavaisuus; jokainen yksittäisen teoksen esitys on erilainen. Lisäksi olen kiinnostunut soittamisen ja laulamisen fyysisyydestä sekä siitä, miten lavalla ollaan, miten esiintyjä kantaa itsensä ja miten hän liikkuu, jopa tanssii, soittaessaan. Sävelistä voin sanoa, että pidän erityisesti matalista ja murisevista äänistä. Ei ole täysin sattumaa, että aviomieheni on tuubisti.

Säveltämisen lisäksi työskentelen Helsingin kamarikuoron toiminnanjohtajana nyt neljättä vuotta. Nykymusiikki ja ammattimainen kuorolaulu ovat ehkä parhaita asioita maailmassa ja työssäni pääsen edistämään molempien asemaa Suomessa. Toimin myös Suomen UNM-toimikunnan puheenjohtajana yhdessä JOUNI HIRVELÄN kanssa. Vapaa-ajallani laulan kamarikuoro Auditessa, tanssin flamencoa, laitan ruokaa, otan kantaa ja nautin kirjallisuudesta, merenrannoista, viskistä ja kauniista designista. •

Anna Huuskonen

Anna Huuskonen. KUVA: OLLI TAHVANAINEN.

Pauliina Vuorinen

SUOMEN SÄVELTÄJIEN VUOSIKOKOUS

Suomen Säveltäjät ry kokoontui vuosikokoukseen Lallukan juhlasaliin keskiviikkona 20.3.2013 klo 18. Kokous kesti reilut kaksi tuntia, jonka jälkeen nautittiin illallinen.

Paikalle oli kerääntynyt 47 äänioikeutettua jäsentä, yksi kunniajäsen ja toimiston henkilökunta. Puheenjohtaja TAPIO TUOMELA toivotti kaikki tervetulleiksi tilaisuuteen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin ILKKA NIEMELÄINEN. Esityslistan mukaisesti kokouksessa käytiin läpi vuosikertomus, tilinpäätös, rahastojen käyttö, jäsenmaksut, palkkiot, talousarvio ja toimintasuunnitelma.

Näiden jälkeen oli vuorossa erovuoroisten johtokunnan jäsenten vaali. Vaalitavaksi ehdotettiin vaalitapaa, jossa äänestyslippuun tuli merkitä niin monta nimeä kuin avoimia paikkoja oli. Vastaehdotuksessa esitettiin, että lippuun voisi merkitä 0–3 nimeä kolmea avointa paikkaa kohden. Ensin mainittu vaalitapa sai enemmän kannatusta. Varapuheenjohtaja ANTTI AUVINEN oli erovuorossa. Hänelle ei asetettu vastaehdokasta, joten hänet valittiin yksimielisesti uudelle kaudelle. Johtokunnan jäsenistä erovuorossa olivat HARRI SUILAMO, JOHAN TALLGREN ja RIIKKA TALVITIE. Heistä SUILAMO ei ollut enää käytettävissä uudelle kaudelle. Johtokunnan jäseniksi ehdotettiin MARKUS FAGERUDDIA, JUHA LEINOSTA, JOHAN TALLGRENIA, RIIKKA TALVITIETÄ ja JUKKA VIITASAARTA. Ehdokkaat esittäytyivät tai heidät esiteltiin. Suoritettiin äänestys, jossa annettiin 52 äänestyslippua (viisi jäsentä oli myöntänyt valtakirjan). Yksi äänestyslippu hylättiin. Vaalitulos oli: FAGERUDD 44, LEINONEN, 16, TALLGREN 37, TALVITIE 46, VIITASAARI 10. Johtokuntaan valittiin FAGERUDD, TALLGREN ja TALVITIE.

Kokouksen lopulla esiteltiin uudet jäsenet tai ensi kertaa yhdistyksen kokouksessa olevat jäsenet: VIKTORIA SERGEENKO (liittynyt 2012), ANNA HUUSKONEN (2013) ja JÜRI REINVERE (2007). JUHANI NUORVALA kertoi SibAn elektronimusiikkistudion residenssisäveltäjäohjelmasta. SAMI KLEMOLA kertoi syksyn Pohjoismaisista musiikkipäivistä, jotka järjestetään Helsingissä 15.–19.10.2013. MIKKO HEINIÖ kertoi MES:stä ja Teoston kansallisista varoista sekä Teosto-rahaston tilanteesta. •

Kuvat MAARIT ANDERZÉN et al.

Mikko Heiniö kertoi MES - ja Teosto -asioista

Virallisen osuuden jälkeen myös yhdistyksen pj. rentoutui

Vapaamuotoista seurustelua

Ilkka Niemeläinen, kokouksen pj

Vanhat ystävykset

Jari Eskola & Ano Sirppiniemi, Teosto

TEOSTON JA JÄSENJÄRJESTÖJEN VERO- JA YRITYSKYSELY

Teoston verotyöryhmä toteutti joulukuussa 2012 yritys- ja verokyselyn musiikintekijöille. Kysely lähetettiin Suomen Säveltäjät ry:n ja Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry:n jäsenille sekä kaikille Teostosta yli 1000 euroa tekijänoikeuskorvauksia vuonna 2011 saaneille Teoston tekijäasiakkaille. Yhteensä kysely lähti peräti 1845 musiikintekijälle webkyselynä. Verotyöryhmässä ovat edustettuina Teoston henkilökunnan lisäksi myös jäsenjärjestöt, ja ryhmän toiminta jatkuu aktiivisena ainakin kevätkauden 2013 loppuun saakka.

Kyselyn vastausprosentti oli 17,5 %. Vastaajista naisia oli 13 % ja miehiä 87 %. Vastaajien pääasiallinen toiminta musiikintekijänä oli useimmin säveltäjä (88 %). Taustatietona kysyttiin mm. Teoston maksamien tekijänoikeuskorvausten merkitystä tulonlähteenä. Vajaa kymmenesosa vastaajista totesi niiden olevan pääasiallinen tulonlähde. Merkittävä tulonlähde tekijänoikeuskorvauset olivat 51 %:lle ja vähäinen 41 % kaikista vastaajista. Suomen Säveltäjät ry:n jäsenten vastausten kohdalla prosentit olivat 4 % pääasiallinen, 50 % merkittävä, 46 % vähäinen tulonlähde.

Nuoret aktiivisia yritysten perustajia

Lähes 60 %:lla kyselyyn vastanneista musiikintekijöistä oli musiikin tekemiseen liittyvää yritystoimintaa (”yritys tai toiminimi, johon olet siirtänyt tai jonka kautta teet musiikkiin liittyvää toimintaa”). Yritysmuodoista osakeyhtiö ja toiminimi ovat yleisimmät muodot (45 % ja 42 %) kaikkien vastaajien osalta. Suomen Säveltäjät ry:n jäsenten kohdalla vastaukset olivat 25 % on yritystoimintaa ja 75 % ei ole. Kiinnostavaa kaikkien vastanneiden kohdalla on se, että 1980 tai sen jälkeen syntyneillä peräti 70 % oli musiikkiin liittyvää yritystoimintaa. Tärkeimpiä syitä yritystoiminnan aloittamiseen ovat mahdollisuus laskuttaa asiakkaita (verokortin sijaan) ja laitteistojen ja materiaalien hankinta, tulonhankkimiskulujen vähennysoikeus, verotuksen suunnittelu ja selkeyttäminen, mahdollisuus muun toiminnan ja ideoiden toteuttamiseen sekä oma kustannustoiminta.

Lähes kaikki musiikin tekemiseen liityvä yritystoiminta (96 % vastanneista) koki saaneensa yritystoiminnasta niitä hyötyjä, joita toimintaa aloittaessa tavoitteli. Teoston tekijäasiakkaiden yritysten toiminta ei rajoitu musiikin tekemiseen, vaan toiminta on usein laaja-alaista, useita musiikkitoimialan alueita koskevaa. Yleisimpiä toiminnan alueita ovat esiintymistoiminta, omien äänitteiden tuotanto, studiotoiminta ja musiikin kustannustoiminta. Myös koulutus-, valmennus-, ja konsulttitoimintaa harjoitetaan. Suomen Säveltäjien jäsenten harjoittamasta yritystoiminnasta omaa kustannustoimintaa harjoitti peräti 86 % yritystoimintaa harjoittavista. Työnantajuus ja palkkojen maksaminen oli pontimena 57 % ja tulojen tasaaminen 57 %:lle SuSä-vastaajista. Myös osinkomahdollisuus ja ennakot kustantajilta löytyvät meikäläisten vastauksista.

Tekijänoikeuskorvaukset yritykselle?

Vastaajilta kysyttiin myös mahdollisuudesta tulouttaa Teoston ja Gramexin maksamia tekijänoikeuskorvauksia yritykselle. Tämähän ei tällä hetkellä ole mahdollista, mutta puolet kaikista vastaajista toimisi näin, mikäli se olisi esim. Ruotsin tapaan mahdollista. Viidennes kaikista vastaajista ei toimisi näin, ja kolmasosa vastaajista ei osaa sanoa/ei ota kantaa kysymykseen. Suomen Säveltäjät ry:n jäsenten vastaukset jakautuivat seuraavasti: peräti 71 % tähän kysymykseen vastanneista tulouttaisi yritykselle, 14 % ei tulouttaisi, 14 % EOS. Tuloksen asettaa oikeaan perspektiivinsä tähän kysymykseen vastanneiden lukumäärä, joka oli seitsemän vastaajaa!

Musiikintekijöiden verokohteluun ja sosiaaliturvaan ollaan tyytymättömiä.

Väitteeseen ”Musiikintekijöiden verokohtelu on tasa-arvoista muiden ammatinharjoittajien kanssa” peräti 49 % kaikista vastaajista oli eri mieltä. Tämä prosenttimäärä toteutui myös Suomen Säveltäjät ry:n jäsenten vastauksissa. Sen sijaan sosiaali- ja eläketurvaan oltiin huomattavasti enemmän tyytymättömiä: Peräti 79 % SuSän jäsenten vastauksista oli tyytymättömällä kannassa, kun kaikista vastaajista prosenttiluku oli hieman pienempi, 73 %. Kaikkein tyytymättömimpiä eläke- ja sosiaaliturvaan liittymien väittämien kohdalla olivat ne vastaajat, joille Teoston maksamat tekijänoikeuskorvaukset ovat pääasiallinen tulonlähde. •

OJASTA ALLIKKOON

Ennen vuotta 2009 ei kerran apurahan saanut taiteilija voinut saada työttömyyskorvausta, ellei hän kuulunut johonkin perinteiseen ammattiliittoon. Säveltäjillä sellaista ammattiliittoa ei koskaan ole ollut. Aloitteleva säveltäjä on tietysti ikionnellinen ensimmäisestä apurahastaan. Kun apurahoissa oli taukoa, ainoa keino jatkaa taiteellista työtä, oli hakea toimeentulotukea. Sosiaalitoimisto passitti hänet aina ensin työvoimatoimistoon, jonka kielteisen päätöksen jälkeen vasta suostui tukea antamaan. Vuoden 2009 lainmuutoksen seurauksena myös taiteilijat alkoivat saada työttömyyskorvausta, josta niihin aikoihin käteen jäävä osuus oli suunnilleen 500 euroa kuussa. Lisäksi yli 3 kuukauden apurahoista alettiin maksaa eläkettä. Vaikka olin saanut paljon sekä koko- että puolivuotisia apurahoja, niistä ei ollut kertynyt euroakaan eläkettä, joten tervehdin ilolla lainmuutosta. Lisäksi nöyryyttävä toimeentulorumba loppuisi.

Mitä tuo yli 4 vuotta sitten toteutettu lainmuutos on merkinnyt käytännössä. Sitä että yli 3 kuukautta pidemmät apurahat loppuivat kuin seinään. Sitä että myös säveltäminen loppui kuin seinään, koska työvoimatoimisto vaati vakuuden siitä, etten sävellä mitään sinä aikana kun saan korvausta (enkä tiedä yhtään ammattia, jota voisi harjoittaa samaan aikaan kun nauttii työttömyyskorvausta). Sitä että toimeentulorumbakin jatkuu työttömyyskorvauksen pienuuden takia. Kun sitten sain 2000 euron kirjastoapurahan, työvoimatoimisto laski, että sillä voi työskennellä 1,5 kuukautta. Siinä ajassa en millään olisi ehtinyt saada valmiiksi sitä teosta johon rahaa hain. Niinpä tyydyin sovitusten työstämiseen. Lisäksi apurahasta saatava hyöty kaikkine byrokraattisine koukeroineen ja karenssipäivineen oli yhtä tyhjän kanssa. Ja kun puolet tekijäinoikeustuloistakin vähennetään työttömyyskorvauksesta ei niistäkään voi iloita niinkuin ennen. Jos viimeisen sävellyksen valmistumisesta on jo monta vuotta, apurahoista päättävät eivät niitä enää jakele. Kierre on valmis (hmettelen itsekin sitä, millaisilla ansioilla nuo aiemmat 36 apurahaa on saatu, jos en nykyään ole yhdenkään apurahan arvoinen).

Kuusikymppisenä on liian myöhäistä enää kouluttautua uuteen ammattiin ja mitä järkeä siinä yhteiskunnan kannalta olisikaan, kun tämän ikäisenä ammattitaitoni ja kokemukseni säveltäjänä on korkeimmillaan. Jos vain saisin säveltää. Tämän kirjoituksen materiaalina olen käyttänyt vain omia kokemuksiani. Hyvät kolleegat, minkälaiset ovat teidän kokemuksenne lainmuutoksesta. •

Lasse Jalava
Turku

Suomen Säveltäjät ry:n, Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:n sekä Teoston yhteinen sosiaaliturvatyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti loppuvuodesta 2012 lähtien. Suomen Säveltäjät ry:n edustajat ryhmässä ovat RIIKKA TALVITIE, ANTTI AUVINEN ja JARI ESKOLA. Työryhmä kartoittaa kevään aikana jäsenten kokemuksia taiteilijan sosiaaliturvasta. Kysely toteutetaan koko jäsenistölle lähetettävänä nettikyselynä. Kerätyn aineiston pohjalta työryhmä kartoittaa suurimpia epäkohtia ja tarjoaa niihin sellaisia ratkaisuja, jotka voidaan toteuttaa sosiaali- ja eläketurvalainsäädäntöä tai sen soveltamisohjeita muuttamalla. kyselyn tarkoitus on myös tuottaa tietoa jäsenistön käyttöön järjestelmän epäkohdista.

Jari Eskola

MUSIIKIN EDISTÄMISSÄÄTIÖ MES

Gramexin ja Teoston kesällä 2012 perustaman Musiikin edistämissäätiön tarkoituksena on edistää ja tukea kotimaista monimuotoista musiikkia. Kotimaisella musiikilla tarkoitetaan suomalaisten tai Suomessa vakituisesti asuvien esittävien taiteilijoiden sekä säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien tuotantoa. Säätiön toiminnassa yhdistyvät aiemmat ESEKin ja LUSESin tukitoiminnat yhden ja saman ”luukun” kautta. Tukitoiminta rahoitetaan Gramexin ja Teoston säätiölle osoittamilla varoilla, hyvitysmaksuvaroilla sekä valtionavustuksella.

Säätiö jakaa avustuksia ja apurahoja tai muutoin edistää ja tukee taloudellisesti suomalaiseen musiikkiin liittyviä elävän musiikin tilaisuuksia, musiikkitallenteiden tuottamista, musiikin markkinointia ja vientiä, kustannustoimintaa, koulutusta, tutkimusta ja kehitystoimintaa. Edistämistoiminnan piiriin kuuluvat kaikki musiikkilajit, ja se painottuu ammattimaiseen toimintaan.

MES:n apurahojen hakuajat ovat neljä kertaa vuodessa. Esimerkiksi työskentelytuen seuraava hakuaika päättyy 15.5. Apurahaa on haettava ennen työskentelyjakson alkamista. Työskentelyapuraha on nyt ensimmäistä kertaa myös ”vakavan” väen haettavissa, ja siksi olisikin syytä, että tukea myös haetaan. Työskentelytukea myönnetään yksityishenkilöille 1-3 kuukautta kestävään luovaan työhön (säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen) tai esiintymisten/levytyksen ohjelmiston harjoitteluun. Tuki edellyttää työskentelyyn liittyvää suunnitelmaa sen tuloksien julkaisemisesta ja esitystoiminnasta (levyjen kohdalla levyn julkaisuaikataulu + julkaisija, esiintymisten kohdalla niiden aikataulu- ja paikkasuunnitelma).

Työskentelytuki on henkilökohtaista, ja se on tarkoitettu yleisiin elinkustannuksiin työskentelyn aikana. Tuen suuruus vastaa valtion taiteilija-apurahaa (v. 2013 1650e), ja se on verotonta. Sen saaminen edellyttää, että saajalla ei ole samanaikaisesti säännöllisiä palkkatuloja eikä muita apurahoja, esimerkiksi valtion taiteilija-apurahaa. Tuki on tarkoitettu alalla aktiivisesti ja ammattimaisesti toimiville tekijöille ja esiintyville taiteilijoille, joilla on jo aiempaa näyttöä taiteellisesta työstä.

Toimikunnissa laaja osaaminen

Mesissä on kuusi tukimuotoa ja niiden jakamisesta on päättämässä kahdeksan asiantuntijatoimikuntaa. Poikkeuksena esim. Lusesiin, ovat toimikunnat ”genrevapaita”, eli sekä vakavat että kevyet hankkeet käsitellään samassa toimikunnassa. Poikkeuksena on äänitetuotannon tuki, jossa kevyiden ja vakavien hankkeiden suhde on sellainen, että omat toimikunnat ovat perusteltuja:

- äänitetuotannon tuki (kevyt ja vakava erikseen)
- elävän musiikin tuki
- audiovisuaalisen tuotannon tuki
- markkinointi- ja vientituki
- työskentelytuki
- julkaisu-, koulutus- ja tutkimustuki

(lisätietoa www.musiikinedistamissaatio.fi)

Suomen säveltäjien jäseniä tai vakavalle musiikille sydämensä antaneita asiantuntijoita toimikunnissa on määrä, johon voidaan olla tyytyväisiä. Suomen Säveltäjät ry:n johtokunta keräsi ehdokaslistan, ja MIKKO HEINIÖ oli Teoston jäsenjärjestön ehdottamana asiantuntijana mukana kokoamassa toimikuntia.

Odotamme toimikunnilta hyviä päätöksiä! •

Työskentelytuen seuraava hakuaika päättyy 15.5. Apurahaa on haettava ennen työskentelyjakson alkamista. Työskentelyapuraha on nyt ensimmäistä kertaa myös ”vakavan” väen haettavissa!

Pauliina Vuorinen/Jari Eskola

TAITEEN EDISTÄMISKESKUKSEN JOHTAJAA TAPAAMASSA

Taiteen edistämiskeskuksen johtaja MINNA SIRNÖ kutsui taiteilijajärjestöt kysely- ja keskustelutunnille Taikeen keskiviikkona 3.4.2013. Nyt kun Taiteen keskustoimikunta on muuttunut Taiteen edistämiskeskukseksi ja uusi johtaja on aloittanut virassaan, SIRNÖ aikoo käydä suoraa keskustelua eri sidosryhmien kanssa ja aikoi järjestää erilaisia tapaamisia. SIRNÖ esitteli tilaisuudessa myös taideneuvoston puheenjohtajan TIINA ROSENBERGIN.

SIRNÖ kertoi, että taideneuvostolta odotetaan vielä tänä keväänä linjauksia aluetoimikuntiin liittyvistä hankkeista ja läänintaiteilijoiden asemasta. Tämän takia läänintaiteilijoiden valinnat on jäädytetty ensi syksyn alkuun asti, jotta asiasta voidaan käydä kunnollinen periaatteellinen keskustelu.

Taiteen edistämiskeskusta perustettaessa taiteilijajärjestöt suhtautuivat kriittisesti keskusta koskevaan lakialoitteeseen, ja yksi tilaisuuden tarkoituksista oli tarttua tähän asiaan; pohtia minkälaisia huolia taiteilijajärjestöillä vielä oli ja miten niitä voitaisiin ratkaista. Keskustelun perusteella huolta näyttää aiheuttavan mm. taiteen autonomia, jota ei ole kirjattu lakiin. Myös se, että Taike edistää taiteen lisäksi kulttuuria puhututti. Aprikoitiin, mitä lainsäätäjä tarkoittaa kulttuurilla. Taiteen tukemisen päällikkö ESA RANTANEN vastasi taiteen ja kulttuurin jaosta, että eri toimikuntien tehtävä on huolehtia vain taiteesta, mutta että Taiteen edistämiskeskuksen tehtäviin kuuluu taiteen lisäksi myös kulttuuri. RANTASEN mukaan kulttuurin tukemista voisi esim. olla festivaaleihin liittyvät asiat tai taiteilijaeläkkeet yms.

Tilaisuudessa pohdittiin myös rahanjakoa. Budjetti ei ole näillä näkymin kasvamassa, eli sillä mennään, mitä nyt on. Tuotiin esille myös se, että viimeiset 40 vuotta rahaa on jaettu lähestulkoon saman kaavan mukaan. Vieläkin tilanne on se, että OKM jakaa rahat tietyille aloille, ja toimikunnat edelleen taiteilijoille tai projekteille. Keskustelussa nousi esille näkemys siitä, että taidekentällä pitää voida tapahtua muutoksia ja jakaa rahaa uudella tavalla.

Puheenaiheeksi nousi myös toimikunnissa istuvien taiteilijoiden jääviyskysymys. Uutena suosituksena on annettu, että toimikunnissa istuvat taiteilijat eivät voisi hakea apurahaa miltään toimikunnalta. Erityisesti Kirjailijaliiton SUVI OINONEN ja TUULA-LIINA VARIS toivat esiin asian kohtuuttomuuden kirjailijoiden näkökulmasta. Toimikuntatyöstä maksettava korvaus on niin pieni, että se ei mahdollista taiteellista työskentelyä. Toimikuntiin on muutenkin vaikea löytää ehdokkaita, ja jos tämä edellyttää sitä, että henkilö ei voi kahteen vuoteen hakea mitään tukia Taikesta, ei toimikuntiin saada enää kirjailijoita. Tämä romuttaisi vertaisarvioinnin periaatteen kokonaan.

SIRNÖ vastasi, että asia selvitetään nyt perinpohjaisesti. SIRNÖN edeltäjä oli antanut tällaisen suosituksen, eikä sitä voida noin vain purkaa. Tällä hetkellä tilanne on se, että 11 ehdokasta on vetänyt nimensä pois alueellisten taidetoimikuntien ehdokkuudesta jääviysongelman takia. Eduskunnan oikeusasiamies selvittää asiaa, ja juridiset ja moraaliset näkökulmat pyritään linjaamaan tarkasti ennen kuin toimikunnat nimetään. •

Pauliina Vuorinen/Jari Eskola

KULTTUURIMINISTERIN KYSELYTUNTI

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö Forum Artis ry järjesti kulttuuriministerin kyselytunnin 12.2.2013 Säätytalolla. Jäsenjärjestöt olivat valmistelleet ministeri PAAVO ARHINMÄELLE kysymyksiä, joiden parissa vierähti puolisentoista tuntia. Kysymyksiä esitettiin mm. juuri nimitetystä taideneuvostosta, pienten taidealan toimijoiden hankalista sopimusneuvotteluista ja kulttuurin rahoituksesta.

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:n puheenjohtaja Kaija Kärkinen vetosi hallitusohjelman linjauksiin, ja esitti kysymyksen hyvitysmaksuista ja laillisista verkkopalveluista. Myös Suomen Säveltäjät ry oli valmistellut OLLI VIRTAPERKON johdolla kysymyksen samasta aiheesta, mutta ministerin antama vastaus ei antanut aihetta esittää kysymystämme jatkokysymyksenä.

Ministeri ARHINMÄKI totesi, että hyvitysmaksujärjestelmän uudistaminen on erittäin hankalaa, koska puolueiden välillä ja sisällä on niin paljon eriäviä ajatuksia. Ministeri yrittää kehysriihessä saada lisää rahaa asian edistämiseen. Ministeri myönsi, että järjestelmä kulkee jälkijunassa, varsinkin kun laitteet kehittyvät teknisesti hurjaa vauhtia.

Ministeri totesi myös, että aallonpohja on saavutettu piratismin suhteen, ja nyt lailliset kanavat ovat houkuttelevampia. ”*Chisu-gate*” -tapauksen jälkeen voidaan myös todeta, että yksittäiseen henkilöön takertuminen näissä ongelmatapauksissa on turhan raskasta. Ministeri kuulisi mielellään kokemuksia Ranskan mallista, jossa piratismista epäillyille lähetetään varoituskirje. Tätä mallia oltiin jo tuomassa Suomeenkin, mutta eduskuntakauden vaihtuminen pysäytti prosessin.

Oikeudenmukainen lainsäädäntö ja avoin netti ovat ne kysymykset, jotka helposti asettuvat tässä mittelössä vastakkain. •

MUSIC FINLANDIN SÄVELTÄJÄSOPIMUKSET JA NETTISIVUT UUDISTUVAT

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimicin ja Music Export Finlandin toiminnot yhdistäneen Music Finlandin säveltäjäsopimukset uusitaan kuluvan vuoden aikana

Music Finland uusii kaikki Fimicin aikana solmitut vanhat säveltäjäsopimukset (Sopimus sävellyksen käytön edistämisestä, ”Promootiosopimus”). Uuden sopimuksen solmimisen perusteena on toisen sopijaosapuolen nimen muuttuminen (Music Finland).

Suuria muutoksia sopimuksen sisältöön tai ehtoihin ei ole kuitenkaan tulossa. Uusi sopimus tulee olemaan pääasiassa samansisältöinen aiemman säveltäjäsopimuksen kanssa eli antaa Music Finlandille oikeuden säveltäjäasiakkaidensa kustantamattomien teosten nuottien julkaisemiseen ja levittämiseen.

Lopullinen sopimusteksti lähetetään huhtikuun aikana säveltäjäasiakkaille nähtäväksi ennen varsinaisen sopimuksen postittamista.

Music Finlandin englanninkielisille verkkosivuille avataan uusi Composers & Repertoire -sivusto

Composers & Repertoire -sivusto kokoaa yhden sivuston alle Music Finlandin säveltäjäasiakkaiden profiilit, teoslistaukset, kuvia ja tapahtumakalenterin, johon säveltäjät voivat itse ilmoittaa teostensa esityksistä. Sivusto tulee sisältämään myös Music Finlandin nuotistopalvelut, kuten katalogin sekä nuottien osto- ja vuokraustoiminnot. Sivusto julkaistaan kevään aikana. Fimicin sivut poistuvat käytöstä, kun Composers & Repertoire -sivusto avataan.

Vastikään ovat auenneet myös Music Finlandin suomenkieliset verkkosivut, joilta löytyy tietoa esimerkiksi musiikkimessuista ja -tapahtumista, Music Finlandin järjestämisestä työpajoista, vientitukien hakuajoista sekä säveltäjäpalveluista. •

Music Finlandin uusiin sivuihin voi tutustua osoitteessa www.musicfinland.fi

ARMAS LAUNIKSEN TEKIJÄNOIKEUDET SUOMEN SÄVELTÄJÄT RY:LLE

”Tänään, tällä Suomen säveltäjien seurassa, olen päättänyt lahjoittaa isäni Armas Launiksen tekijänoikeudet. Olen Asta Launis – ainoa Armas Launiksen lapsi.

Niin kuin tiedätte, olemme perustaneet Ranskassa vuonna 2001 kansainvälisen Launis-seuran. Olemme paljon saavuttaneet sekä Suomessa (mm. Aslak Hetta –oopperan kantaesitys Finlandia-talossa 2004) sekä Ranskassa. Kiitän tässä meidän varapuheenjohtaja Pekka Hakoa. Suomi oli isälleni kovin tärkeä, hän ei koskaan unohtanut kotimaataan. Ajattelen, että hän arvostaa tätä päätöstä.

Armas Launis –seura on antanut isälle tunnustusta ja tulevaisuutta. Toivoisin, että nyt Suomen Säveltäjät jatkaisivat tätä yhteistyötä. Tämä hetki on juhlallinen minulle. Kiitos teille jokaiselle.”

ASTA SCHUWER LAUNIS
Helsingissä 17.XII.2012

Asta Schuwer Launis ja Marc Merlin

Näillä sanoilla ARMAS LAUNISIN tytär, Ranskassa asuva ASTA SCHUWER LAUNIS, luovutti isänsä tekijänoikeudet Suomen Säveltäjät ry:n hallinnoitavaksi. LAUNIKSEN tekijänoikeustuloille on avattu tili, jolle esityskorvaukset ym. sijoitetaan. Näistä tuloista avustetaan Armas Launis –seuran toimintaa. Seura keskittyy LAUNIKSEN musiikin tunnetuksi tekemiseen mm. levytyksin ja nuottijulkaisuin.

Sopimus allekirjoitettiin yhdistyksen toimistolla 17.12.2012. •

Vt. toiminnanjohtaja Jari Eskola, Launis-seuran vpj. Pekka Hako, tj. Annu Mikkonen, Launis-seuran pj. Asta Schuwer Launis, pj. Tapio Tuomela

TEOSTO-UUTISIA

Teosto ilmoittaa, että teosilmoitusten teko siirtyy verkkoon 1.5.2013 alkaen.

Teoston jäsenistö päätti syyskokousessaan 2012, että paperisista teosilmoituksista luovutaan, ja **teosilmoitukset siirtyvät 1.5.2013 alkaen AINOASTAAN verkkopalvelun kautta tehtäviksi**. Päätöksen myötä paperisia teosilmoituksia ei oteta vastaan enää huhtikuun jälkeen. Teoston mukaan jopa 95 % uusista verkkoilmoituksista tehdään verkkopalvelussa. Vuonna 2012 uusia teoksia ilmoitettiin lähes 30 000.

Jos sinulla ei vielä ole tunnuksia Teoston verkkopalveluun, voit täyttää verkkopalvelusopimuksen Teoston nettisivuilla osoitteessa extranet.teosto.fi . Sopimuksen voi allekirjoittaa sähköisesti verkkopankkitunnuksilla.

Varmistathan samalla, että yhteystietosi ja etenkin sähköpostiosoitteesi ovat ajan tasalla. Jatkossa Teosto lähettää mm. tilityksiin liittyvää tietoa ainoastaan sähköpostilla. •

VILLA VIKAN

Teoston joulukuun jäsenkokouksessa päätettiin, että Teoston omistama kiinteistö Villa Vikan lahjoitetaan vuoden alussa toimintansa aloittaneen Musiikin edistämissäätiön (MES) residenssiksi. Residenssikäytössä Vikan on niin säveltäjien kuin esittäjienkin käytössä. Villa Vikan remontoidaan vuoden 2013 kuluessa. Remonttia varten Gramex on lahjoittanut 200 000 euron määrärahan.

Vuonna 1897 rakennettu Vikan on siis suljettu remontin vuoksi ainakin loppusyksyyn saakka. Tämän jälkeen Vikanin varauksia hoitaa todennäköisesti Musiikin edistämissäätiö.

Teoston toimitusjohtajan KATRI SIPILÄN mukaan ”perinteikäs Villa Vikan säilyy vastedeskin kulttuurikäytössä ja säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien työskentelypaikkana. MESin myös myös esittävät taiteilijat pääsevät hyödyntämään Vikania”. •

URKUSÄVELLYSKILPAILU

Organum-seura ry. järjestää 50-vuotisjuhliensa merkeissä urkusävellyskilpailun vuonna 2014. Yhteistyökumppaneina ovat Lahden Kansainvälinen Urkuviikko, Pori Organ, Turun Urkujuhlat ja Kotkan Urkuviikko. Kilpailun tarkoituksena on edistää urkureiden, säveltäjien ja festivaalien yhteistyötä sekä saada aikaan uusia kiinnostavia urkusävellyksiä.

Kilpailun kulku

Tuomaristo valitsee kilpailuun 1.10.2013 mennessä saapuneista teoksista neljä, jotka Organum-seura ry. lunastaa. Teokset saavat kantaesityksensä yhdellä edellä mainituista urkufestivaaleista, ja ne esittää konserttia hakenut nuori urkuri, jonka on valinnut asiaan erikseen paneutunut jury.

Kunkin teoksen on oltava ominaisuuksiltaan sellainen, että sen esittäminen on mahdollista joko Lahden Ristinkirkon, Keski-Porin kirkon, Turun Martinkirkon tai Kotkan kirkon uruilla. Teokseen on merkittävä, millä soittimella teos on tarkoitettu esitettäväksi. Teoksen voi säveltää myös siten, että sen soittaminen on mahdollista useimmilla uruilla. Tietoa uruista saa Organum-seuran kotisivuilta.

Kilpailun säännöt:

1. Osallistumisoikeus on kaikilla Suomessa vakituisesti asuvilla säveltäjillä ilman ikärajaa. Kilpailuun voi osallistua vain yhdellä teoksella.

2. Kilpailuun voi osallistua vain urkusoolosävellyksillä.

3. Teoksen kesto noin 10 minuuttia.

4. Teoksen pitää olla ennen julkaisematon, ja sen esittäminen on kielletty muissa yhteyksissä ennen Organum-seuran yhteistyökonserttia.

5. Nimimerkillä varustetun valmiin partituurin tulee olla perillä Organum-seura ry:llä, PL 521, 00101 Helsinki viimeistään 1.10.2013 klo 15.00. Mukaan liitetään suljettu kirjekuori, joka sisältää nimimerkin henkilö- ja yhteystiedot. Materiaalin on oltava selkeästi kirjoitettu.

6. Palkintosumma on 2000 euroa per sävellys. Palkinnoille anotaan verovapaus.

7. Tuomaristoon kuuluvat urkuri JAN LEHTOLA, säveltäjä ja urkuri PETER PEITSALO sekä säveltäjä TAPIO TUOMELA.

8. Valittujen teosten määrä voi poiketa neljästä kilpailun talouden tai tason niin vaatiessa.

9. Kilpailuun lähetettyjä teoksia ei palauteta, vaan ne jäävät Organum-seuran haltuun.

Tiedustelut:
Organum-seura ry.
JAN LEHTOLA
050 378 0878
Sähköposti: jlehtola@siba.fi
Kotisivu: www.organum.fi

CALL FOR SCORES 2015

SUOMEN SINFONIAORKESTERIT 50 VUOTTA / SIBELIUS 150 VUOTTA

Suomen Säveltäjät ry:n jäsenet voivat ehdottaa teoksiaan 2015-juhlavuoden orkesterikonserttien ohjelmistoon, tuolloin vietetään Sibeliuksen 150-vuotisjuhlavuotta sekä Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n 50-vuotisjuhlavuotta. Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterit esittävät konserttivuoden 2015 aikana paljon kotimaista musiikkia, ja tuota ohjelmistoa Suomen Säveltäjien jäsenet voivat rikastuttaa teoksillaan.

Jäsenillä on mahdollisuus ehdottaa 1-2 eri kokoonpanoille sävellettyä teostaan orkestereiden ohjelmistoon. Teos voi olla mikä tahansa konserttiohjelmaan sopiva orkesteriteos, jonka voi esittää joko ”alkusoittona” tai ”sinfoniana” – pääsääntöisesti ei siis soolokonsertto. **Toimita teosehdotuksesi toimistoon viimeistään 30.5.2013 mennessä.** Toimistossa neuvotaan tarkemmin: 09-44 55 89, tai jari.eskola@composers.fi . Mikäli sinulla on teoksen aiemmasta esityksestä nauha, on se syytä kaivaa esille partituurin rinnalle.

Jäsenorkestereiden lista ja kokoonpanot ovat Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n sivuilla: www.sinfoniaorkesterit.fi . Sinfoniaorkesterit ry:n puolelta toivotaan ehdotuksia kaikkien jäsenorkestereiden kokoonpanoille, ei ainoastaan pääkaupunkiseudun suurille orkestereille sopivia teoksia. •

KANTAESITYKSIÄ

Tammikuu

4.1. KAI NIEMINEN: *Sonata for Guitar.* Patrik Kleemola, kitara. Saint Mark's Church, Firenze, Italia.

11.1. PAAVO HEININEN: *Kaukametsä* op. 77. Ylen tilaus. Radion sinfoniaorkesteri, Anna-Maria Helsing (kapellimestari). Musiikkitalo, Helsinki.

11.1. PAAVO HEININEN: *Musta kehtolaulu* op 82. Radion sinfoniaorkesteri, Anna-Maria Helsing (kapellimestari). Musiikkitalo, Helsinki.

14.1. OLLI KOSKELIN: *Uusi teos.* Musiikkitalo, harjoitussali Paavo, Helsinki.

15.1. JUKKA LINKOLA: *Leppävaara-stoorit* (Alberga-storyn). Musikaali. Sellosali, Espoo.

17.1. MAGNUS LINDBERG: *Era.* Concertgebouw, Amsterdam

26.1. EERO HÄMEENNIEMI: *Sellokonsertto.*

29.1. HARRI ÖSTERMAN: *Prinsessa ja Minotauri.* Kemi.

31.1. CARITA HOLMSTRÖM: *On aika - Det är dags.* 6-osainen laulusarja sopraanolle, mezzosopraanolle ja pianolle Aulikki Oksasen ja Märta Tikkasen runoihin. Esittäjinä Tuuli Lindeberg, Ulla Raiskio ja Antti Vahtola. Sellosali, Espoo.

Helmikuu

5.2. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Three Poems for Piano Trio.* Visa Smolander (viulu), Hilla Laitinen (sello), Liisa Smolander (piano). Tartu Ülikooli aula, Tartto, Viro.

6.2. Kimmo Hakola: Viulukonsertto. Musiikkitalo, Helsinki.

13.2. LAURI KILPIÖ: *Sounds from the Earth.* Jyväskylä.

13.2. JUKKA-PEKKA LEHTO: *Bachelpeli.* Lasten ja nuroten huiluorkesteri (Kolmio-hanke). Kuntoutuskeskuksen auditorio, Kankaanpää.

13.2. ANTTI AUVINEN: *Orior. Atlas ensemble.* Musica Nova 2013 festivaalin tilausteos. Sibelius-Akatemian konserttisali, Helsinki.

21.2. TEPPO HAUTA-AHO: *Simon's Scramble.* Vassilis Vapavassili. Nat. Composes Forum. Goethe Music Hall, Ateena, Kreikka.

23.2. ADAM VILÁGI: *Flame.* Wolfgang Auer (huilu). Theater Salz+Pfeffer, Nürnberg, Saksa.

28.2. LEIF SEGERSTAM: *Sinfonia nro 255 E-DU-R-E-DO (Are you ready…?)* Turku.

28.2. KEIJO PUUMALAINEN: *Elämän elementit.* Tekstit: Anne Jouhtinen. Margit Tuokko (sopraano), Okko Kivikataja (puhaltimet), Samuli Viitanen (lyömäsoittimet). Camerata-sali, Musiikkitalo, Helsinki.

Maaliskuu

1.3. VELI-MATTI PUUMALA: *Tear.* (Tapiola Sinfoniettan tilaus kamariorkesterille). Tapiola Sinfonietta, joht. Hannu Lintu. Tapiolasali, Espoo.

4.3. KALEVI AHO: *Kolme laulua Mawlana Rumin runoihin.* Helsingin kamarikuoro ja Uusinta-kamariyhtye, joht. Nils Schweckendiek. Camerata-Sali, Musiikkitalo, Helsinki.

4.3. VILLE RAASAKKA: *Kantaatti kuorolle ja kamariorkesterille.* HKK:n ja Uusinnan tilausteos. Helsingin kamarikuoro ja Uusinta-kamariyhtye, joht. Nils Schweckendiek. Camerata-sali, Musiikkitalo, Helsinki.

9.3. JUKKA-PEKKA LEHTO: *Puuvillalyyra.* Porin Yliopistokeskuksen kuoro ja soitinyhtye Lyyra. Mies-laulun talo, Pori.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Interludi.* Markku Korhonen, klarinetti. Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *A Romance for a Music Lover.* Jaana Sariola (alttohuilu), Riitta Tötterström (piano), Outi Martikaine (tanssi ja koreografia.) Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Interludi "Café Parisienne".* Jukka Pietilä, harmonikka. Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Kylä, runoelma sopraanolle, klarinetille, sellolle ja pianolle.* Jenni Kinnunen (sopraano), Markku Korhonen (klarinetti), Arto Alikoski (sello), Sanna Smolander (piano). Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Interludi .* Jaana Sariola, huilu. Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Kolme Nokturnoa pianolle.* Eeva Havulehto, piano. Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Interludi .* Arto Alikoski, sello. Oamkin konserttisali, Oulu.

11.3. JOUKO TÖTTERSTRÖM: *Spatial Visions (Avaruudellisia näkyjä).* Jukka Pietilä, harmonikka. Oamkin konserttisali, Oulu.

12.3. OUTI TARKIAINEN: *Obsession.* Malla Vivolin (huilu), Emil Holmström (piano). Camerata-Sali, Musiikkitalo, Helsinki.

13.3. AULIS SALLINEN: *Viisi naismuotokuvaa op. 100.* Ylen tilaus. Radion Sinfoniaorkesteri. Musiikkitalo, Helsinki.

16.3. JUHA PISTO: *Suite for ABUK.* Asker og Bærum Ungdomskorps, Conductor Maria Molund. Rica Nidelven, Trondheim, Norja.

>>

16.3. KAI NIEMINEN: *Sea Poems.* Elisabeth Wärnfeldt (sopraano), Armin Egger (kitara). Salvator saal, Wien, Itävalta.

17.3. TEODOR NIKOLAU: *Quo Vadis op. 16.* Jani Lehtinen (viulu) & Ilmo Saaristo (sello). Helsingin kaupungintalon juhlasali.

17.3. TEODOR NIKOLAU: *Le crépuscule des pensées op.17* (in memoriam – Valea Morii 3 July 1940). 11 soittajalle. Helsingin kaupungintalon juhlasali.

17.3. PETER HILLI: *Fyra sånger.* Text: Edith Södergran. Kammarkören Novena, Nina Kronlund (dir.) Fyra sånger är beställt av kammarkören Novena och Nina Kronlund. Esbo domkyrka, Esbo.

17.3. JUHANI NUORVALA: *Fanfaari ja toccata*. Mikko Perkola (viola da gamba), Ere Lievonen (fokker-urut). Muziekgebouw, Amsterdam, Hollanti.

18.3. TUOMAS TURRIAGO: *Autumnal (Re)Percussions* (for string quartet and percussion). Harri Lehtinen (lyömäsoittimet) ja TampereRaw-kvartetti. Camerata-sali, Musiikkitalo, Helsinki.

19.3. PERTTI JALAVA: *String Quartet no 4, Winter Visions.* Turku Ensemble: Juha-Pekka Vikman, Riitta Liukkonen, Ramona Wolin-Takala, Katja Kolehmainen. Wäinö Aaltosen museo, Turku.

19.3. PAOLA LIVORSI: *Dream light, shadow stone.* Ryoko Aoki, Takashi Yamane. Shibaura House, Tokio, Japani.

22.3. KARI TIKKA: *Tuuli puhaltaa missä tahtoo.* Orkesteriversion kantaesitys. Pia Freund, Lassi Virtanen, Villa Rusanen, Ronja Verkasalo,kamarikuoro ja kamariyhtye, joht. Kari Tikka. Ohjaus Maisa Tikka. Temppeliaukion kirkko, Helsinki.

Huhtikuu

7.4. TAPANI LÄNSIÖ: *Sonaatti viululle ja pianolle: Kahden kesken…* Sonja Fräki (piano), Anne-Marie Åström (viulu). Meilahden kirkko, Helsinki.

11.4. TAPIO TUOMELA: *Dialogeja saksofonille ja orkesterille.* Joonatan Rautiola (saksofoni), Sasha Mäkilä (dir.), Joensuun kaupunginorkesteri. Carelia-sali, Joensuu.

11.4. TIINA MYLLÄRINEN: *Risonanza I.* Ari Lehtonen (harmonikka), DocMus-konsertti. Camerata-sali, Musiikkitalo, Helsinki.

13.4. MIIKA HYYTIÄINEN: *La Figure de la Terre*. Berliini, Saksa.

14.4. PAULIINA ISOMÄKI: *Keskiyö.* Key Ensemble. Martin kirkko, Turku.

17.4. EERO HÄMEENNIEMI: *Yaadum uree* (Kaikkialla koti). Helsingin kaupunginorkesteri (HKO:n tilausteos), Musiikkitalo, Helsinki.

18.4. MARKUS FAGERUDD: *Iigon paluu* (satukonsertto). Lapin kamariorkesteri. Korundi-sali, Rovaniemi.

19.4. JOUNI KAIPAINEN: *Musiikkifantasia Taikakivet*. Marika Vapaavuori, käsikirjoitus ja ohjaus. Tampere Filharmonia. Tampere-talo, Tampere.

19.4. PAAVO HEININEN: *Kaksi laulua sopraanolle ja orkesterille*. Lappeenrannan kaupunginorkesteri. Lappeenranta-sali, Lappeenranta.

23.4. ANTONIN SERVIERE: *Déclinaisons.* Uusinta kamariyhtiö, Joonatan Rautiola (solisti). Musiikkitalo, Helsinki.

24.4. JYRKI LINJAMA: *Vanitas*. Radion sinfoniaorkesteri (joht. Arvo Volmer), Dominante ja Murtosointu (valm. Seppo Murto). Musiikkitalo, Helsinki.

26.4. OUTI TARKIAINEN: *Obsession*. Sanna Heikkinen, sopraano ja Johanna Tilus, piano. Hannikaisen Sali, Nurmes.
27.4. LAURI MÄNTYSAARI: *Pääsiäisstikiirat* [engl. nimi Paschal Stichera] konsertissa ”Kristus nousi kuolleista”. Kamarikuoro Krysostomos, joht. Mikko Sidoroff, sol. Juha Kotilainen. Uspenskin katedraali, Helsinki.

Toukokuu

5.5. VLADIMIR AGOPOV: *Solveig's Dreams.* Willy Postma, harppu. Nasjonalgalleriet, Oslo, Norja.

5.5. ADAM VILÁGI: *Incidents.* Heli Untamala (viulu), Laura Világi (alttoviulu), Tuomas Untamala (viulu). Kuopion kaupungintalo, Kuopio.

10.5. JUKKA LINKOLA: *Hölmöläiset.* Koululaisooppera, Mikkolan koulu. Kansallisooppera, Alminsali, Helsinki.

11.5. JUKKA LINKOLA: *Monsavon.* Mikrokosmos-kuoro (Ranska), Loic Pierre (kuoron johtaja). Vaasan kuorofestivaali, Vaasa.

14.5. ULJAS PULKKIS: 1900 - *Konsertto pianolle ja Genelec-orkesterille.* Designmuseo, Helsinki.

23.5. LOTTA WENNÄKOSKI: *Jong.* Lapin kamariorkesteri, joht. John Storgårds, jonglööri Sakari Männistö. Korundi-sali, Rovaniemi.

24.5. KIRMO LINTINEN: *Klarinettikonsertto.*Tapiola Sinfonietta. Espoon kulttuurikeskus, Tapiola-Sali, Espoo.

Kesäkuu

9.6. JYRKI LINJAMA: *3 Psalmia.* Hannu Jurmu (tenori) ja Liisa Malkamäki (urut). Tapiolan kirkko, Espoo.

29.6. JYRKI LINJAMA: *Suomalainen Stabat Mater.* Piia Komsi, sopraano; Ulla Raiskio, altto; Ritva Koistinen, kantele sekä Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlien festivaaliorkesteri, joht. Juhani Lamminmäki. Kokkolan kirkko, Kokkola.

ONNITTELEMME

Teoston toimitusjohtajaa KATRI SIPILÄÄ 50-vuotispäivän johdosta.

JUKKA VIITASAARTA, joka on voittanut ensimmäisen palkinnon Yhdysvalloissa Penfield Music Commission Project: 2013 Composition Contest for Wind Ensemble -kilpailussa teoksellaan *Dance of the Epiphytes*.

VLADIMIR AGOPOVIA, joka on voittanut ensimmäisen palkinnon 17. kansainvälisessä EDVARD GRIEG –sävellyskilpailussa. Agopovin sävellys *Solveig's Dreams* on 7 minuuttia pitkä sooloharppusävellys ja sen kantaesittää norjalainen harpisti Willy Postma Grieg-festivaalin päätöskonsertissa 5.5.2013 Oslossa.

JAAKKO KUUSISTOA, joka on valittu Taiteen edistämiskeskuksen taidenaeuvoston (kausi 2013-2016) varapuheenjohtajaksi.

Syntymäpäiväsankareita:

PAAVO HEININEN 75 v. 13.1.
LARS KARLSSON 60 v. 24.1.
YRJÖ HJELT 60 v. 4.3.
KAI NIEMINEN 60 v. 17.3.
JOVANKA TRBOJEVIK 50 v. 27.3.
JUHANI KOMULAINEN 60 v. 22.4.
ILKKA KUUSISTO 80 v. 26.4.
KATRI SIPILÄ 50 v. 28.4.
JAAKKO MÄNTYJÄRVI 50 v. 27.5.
HANNU POHJANNORO 50 v. 4.7.
ASKO HYVÄRINEN 50 v. 27.7.

MADETOJA-SÄÄTIÖ

MYÖNNETYT APURAHAT 2013

Säätiön hallitus päätti myöntää tukea tällä kierroksella vain sävellystilauksiin.

Hakija	Säveltäjä	Teos	Summa
Musiikkiteatteri Kapsäkki	JOUNI KAIPAINEN	*Oikeusjuttu*-kamariooppera	4 000
HANNA JUUTILAINEN	LOTTA WENNÄKOSKI	Trio (fl, vla, hp, 12-15 min.)	2 000
CAMILLA HOITENGA	LAURI TOIVIO	Alttohuilukonsertto (25 min.)	2 000
MARIA PUUSAARI	PERTTU HAAPANEN	Sooloviuluteos (elektr. ad lib, 10 min)	1 500
Helsingin Kamarikuoro	TIINA MYLLÄRINEN	Kamarikuoroteos (10 min.)	2 000
Länsi-Helsingin mus. opisto	KIRMO LINTINEN	Teos klarinettiorkesterille ja lyömäsoittimille (Avanti-koulutushanke)	1 500
OLLI LEPPÄNIEMI	AKI YLI-SALOMÄKI	Teos klarinetille ja orkesterille (25-30 min.)	3 000
Stichting JeugdOrkestNederl.	ANTTI AUVINEN	Teos soolo-nokkah. ja jousiork. (10-12 min.)	2 000
MIKA VÄYRYNEN	PAAVO KORPIJAAKKO	Sooloharmonikkateos (10 min.)	1 500
JUSSI TUHKANEN	ADAM VILÁGI	Konsertto alttoviululle ja orkesterille (20 min.)	3 000
VEERA RAILIO ja JARMO JULKUNEN	CARITA HOLMSTRÖM ja KIMMO KUITUNEN	Teokset lauluäänelle ja kitaralle (à 5-10 min.)	2 000
KIMMO RAHUNEN/Duo Vitare	PERTTI JALAVA	Duo kitaralle ja sellolle (10-15 min.)	1 500
REETA MAALISMAA	VELI KUJALA	Trio (viulu, käyrätorvi, piano, 15-20 min.)	2 000
TUIJA HAKKILA	JOVANKA TRBOJEVIC	Soolopianoteos *Between me and Bach*, 25 min.	2 500
DANIEL WALLENIUS	JOUKO TÖTTERSTRÖM	Baletti (kesto 40 min., viisi soittajaa)	2 000
KREETA-JULIA HEIKKILÄ	TUOMAS TURRIAGO	Kvartetto (cl, vl, vlc, pf, 13 min.)	2 000
Musikförening Key Ensemble	TAPIO TUOMELA	Kuorolaulusarja (10-15 min.)	2 000
Suomen Puhallinorkesteriliitto	JUKKA VIITASAARI	Teos nuorisopuhallinorkestereiden SM-kisoihin	1 000
Sonkajärvi Soi/Oulusalo Soi	SEBASTIAN FAGERLUND	Kamarimusiikkitoes (mezzo, kitara, 5-7 min.)	1 500
MAIJA VÄISÄNEN–MEIJA PARKO	LAURI KILPIÖ	Nelikätinen pianoteos (10 min.)	2 000
Musiikin aika –festivaali	VILLE RAASAKKA	Teos Disklavierille ja elektroniikalle (7 min.)	1 000

YHTEENSÄ 42.000

Kevätkokous ja –seminaari

3.5.2013 klo 13–18

Suomen Säveltäjien, Konserttikeskuksen ja Kolmio-hankkeen yhteinen kevätseminaari teemalla “Säveltäjä koulussa”:

Aika: pe 3.5.2013 klo 13-16 (sekä kevätkokous klo 17 alkaen)
Paikka: Ravintola Domus/ Mechelinia-sali
Hietaniemenkatu 14, 00100 Helsinki

Ohjelma:

13.00	Kolmio-hankkeen esittely Kolmio-hankkeen koordinaattori Riikka Talvitie
13.15	Kuule, minä sävellän! -esittely Taideyliopiston lehtori Riitta Tikkanen, säveltäjä Minna Leinonen ja säveltäjä Pasi Lyytikäinen
13.45	Miten Konserttikeskus voisi palvella säveltäjiä? Toiminnanjohtaja Kari Vase, projektikoordinaattori Mari Kätkä
14.30	Kahvi
14.45	Koulussa on säveltäjä, mikä neuvoksi! -työpaja säveltäjä, muusikko, äänisuunnittelija Iiro Ollila
15.30	Keskustelu
16.00–16.30	Tauko
16.30–17.00	Ruoka
17.00–18.00	Suomen Säveltäjät ry:n kevätkokous: mm. Madetoja-säätiön hallituksen vaali

Kolmio-hankkeen blogi on osoitteessa:
www.kolmio-projekti.blogspot.fi

Kuule, minä sävellän! -projektia voi seurata musiikkikasvattajien ylläpitämässä blogissa: **www.kuuleminasavellankevat2013.blogspot.fi**

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto